

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámor Ferenc, Administrator
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre, Proprie-
tar-Tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editura, Registrul publicatiilor
periodice No. 43, Dos. 889. 1933.
Tribunalul Cluj, Sectia III.
Vasárnap, május 21.
1939—5699. Sivan 3.
XXII. évfolyam, 112. szám.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Taxa postala
plattitá in cum
No. 30523/1934
Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cinj, Str.
Baron L. Pop
16. Telefon: 18-60. Hírfizetési árak:
Előre 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Előre megfizetés szerinti. — Az
„UJ KELET” a transzilvániai és
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
horrás megjelölésével engedjük meg.

Non cooperation

A Népszövetség által Angliára ruházott palesztina-mandátum külön fejezetben szabályozza a zsidó nép és a mandatárius hatalom együttműködését (cooperation). A Jewish Agency, mint a kormány mellett működő tanácsadó szerv az együttműködési partnere Angliának „a Zsidó Nemzeti Otthon felépítésének elősegítésében”.

Ez az együttműködés sohasem volt zavartalan. Minduntalan sürölődások támadtak a két partner szándékai és igényei között. Aközött, amit a Jewish Agency követelt „a Zsidó Nemzeti Otthon felépítésének elősegítése”-ként és aközött, ahogyan a mandatárius hatalom értelmezte ezt a mandatárius kötelességet.

A Non cooperation ennek az együttműködésnek a megtagadását jelenti. Legelőször 1930-ban vált ismertté ez a fogalom Angliában és a zsidó nép palesztinai együttműködését illetően. Akkor jelent meg a Passfield-féle Fehér Könyv, amelyet joggal neveztek „fekete könyv”-nek az utókor és amely a zsidó bevándorlás és földvásárlás teljes felfüggesztését irányozta elő.

Weizmann Chaim, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke tiltakozása jeleül benyújtotta akkor lemondását és ennek nyomán megszakadt az együttműködés a kormány és a Jewish Agency között.

Az együttműködés csak 1931-ben állott helyre, amikor Macdonald miniszterelnök megírta emlékeztető levelet Weizmann Chaimhoz. Azt a levelet, amelynek tulajdonképpeni szerzője az ifjú Macdonald, a mostani Fehér Könyv szerzője volt és amely jóvátette a Passfield-féle Fehér Könyv legsérlemesebb pontjait.

Ez volt az eredménye annak a hatalmas tiltakozási mozgalomnak, amely az egész világ zsidóságát sorompóba állította akkor a palesztinai zsidó jogokért. A Macdonald-levelet pedig bevezetője volt annak a hatalmas fellendülésnek, nagyarányú bevándorlásnak, gyorsított építők munkának, amely 1932-től 1936-ig, a legtöbb zavargások kitéréséig tartott.

A Passfield-féle Fehér Könyv óta alaposan megváltozott a világ. De megváltoztak az erőviszonyok is a Palesztina-kérdés körül. Ma ugyanaz a Macdonald, aki 1931-ben döntő szerepet játszott a Passfield-politika likvidálásában, új Fehér Könyvet zúdított a cionista mire, amely ha momentáni intézkedéseiben nem is súlyosabb, de a jövőre nézve sokkal veszedelmesebb, mint a Passfieldé.

Miként akkor, úgy ma is bejelentette a Jewish Agency a „non cooperation”-t, az együttműködés megtagadását az angol kormányval. Ma is a tiltakozás vihára fut végig a zsidó világon és ugyanaz az amerikai közvélemény, amely akkor döntő módon segítette elő a cionista ügy győzelmét Passfield fölött, ma is elsőnek siet a zsidó nép segítségére, sőt a jelekből ítélve, az akkorinál is hatékonyabb formában.

A zsidó erők azonban egészen más állapotban és auspiciumok mellett indulnak ebbe a küzdelembe. Akkor a legsötétebb kétségbeesés és reményvesztettség lett urrá a jisivon és a cionista mozgalmon. Belső harcok és vívódások tépdesték még azt a kis erőt is, amellyel a cionizmus rendelkezett. Ma egy magabiztos, egységében szilárd és fegyverreltségében törhetetlen nemzeti közösség áll ki a harc mezéjére.

Nemcsak a zsidó nép történetében, de a nemzetek egyetemes történetében is páratlan jelenség az, aminek Palesztinában vagyunk a tanúi. Egy ötszázéves ifnyi közösség zárt egységben és óramű pontosságával működő szervezettel, méltóságának és civilizált voltának teljes megőrzése mellett veszi fel a harcot fenyegetett jogainak és veszélyeztetett pozícióinak megvédésére.

Kévségszerűen mondhatjuk el magáról azt a fegyverkeztséget és tettekrekesztéget, amelyről a palesztinai zsidó közösség tesz most tanulságot, történetének talán legválságosabb órájában. Az ötszázéves főny palesztinai zsidó közösségből egyetlen nap leforgása alatt 100.000 emberre jelentkezett önkéntesnek. Olyan szolgálata, amely komoly áldozatot követel és veszedelmekkel jár. Mindenki a helyén áll, azon a helyen, ahová a jisiv szervezetei rendelték. Nem vérontással és pusztítással, hanem a megszervezett és

A palesztinai zsidók megtagadják az adófizetést?

Elcsendesültek a zavargások. Almenetileg bezárták a bevándorlási hivatalt

Jeruzsálem, május 20. (Rador.) Egész Palesztinában helyreállt a rend. Mégis megtették a szükséges intézkedéseket újabb zavargások megakadályozására. Pénteken állítólag 200 ezernél több tüntető vonult fel Jeruzsálem ucaín.

Szombaton azonban elcsendesedtek a tüntetések. A zsidó ellenállási mozgalom azonban távolról sem szűnt meg ezáltal. A zsidó földbirtokosok és háztulajdonosok elhatározták az adófizetés megtagadását, a sztrájk tovább tart és kezdetét vette a non cooperation.

Jeruzsálem, május 20. Az angol hatóságok

pénteken este váratlanul bezárták a kormány bevándorlási hivatalát. Az átmeneti jellegű rendelkezés megtorlás akar lenni, mert előző napon nagyobb zsidótömeg megtámadta a bevándorlási hivatalt és felgyújtotta azt.

Varsó, május 20. (Rador.) A lengyelországi zsidó testületek küldöttségét menesztették a lengyel külügyi államtitkárhoz, akinek emlékiratot nyújtottak át, ismertetve a lengyel-zsidók felfogását a Fehér Könyvről. A lengyelországi zsidók határozottan szembehelyezkednek a Fehér Könyvben foglalt indítványokkal.

Az USA londoni követe felvilágosítást kért az angol kormánytól

Washington, május 20. Az amerikai sajtó magatartása Anglia irányában váratlanul megváltozott. A nemzetközi események és a közölgő királylátogatás kapcsán megnyilvánuló meleg angol-barátság, mint ha elhidegült volna a lapok hangjában. E hangulatváltozást az angol Fehér Könyvnek tulajdonítják. Az összes lapok a zsidók mellé állanak.

A Word Telegraph azt írja, hogy Anglia Palesztina-terve nem járul hozzá az angol-amerikai kapcsolatok feljavításához. Meg kellene gondolni ugyan, — írja a lap, — hogy Anglia Amerikának első védelmi vonalát képezi.

Newyork, május 20. A szenátus mai ülésén King szenátor sajnálkozásának adott kifejezést az angol kormány új Palesztina-

politikája felett, amely kiszolgáltatja az országot az arab terrorizmusnak.

Hull külügyi államtitkár biztositotta King szenátort arról, hogy a washingtoni kormány megtett minden szükséges intézkedést arra, hogy megvédje az amerikai zsidók jogait Palesztinában. Ugyanakkor közölte Hull, hogy az Egyesült Államok londoni nagykövete felvilágosítást kért az angol kormánytól a Fehér Könyvről kapcsolatosan.

Az amerikai sajtószervezetek és La Guardia tiltakozó távirata Chamberlainhez

Newyork, május 20. Az Egyesült Államok két sajtószervezete vezetőinek, valamint La Guardia, Newyork főpolgármesterének aláírásával tiltakozó táviratot intéztek Chamberlain angol miniszterelnökhöz. A tiltakozó táviratban kifogást emelnek az angol kormány Palesztina-politikája miatt.

Hogyan zajlott le a tiltakozó sztrájk napja Palesztinában?

Jeruzsálem, május 20. A palesztinai zsidóság nagyszabású tiltakozó sztrájkjának lefolyásáról az alábbi telefonútdóstitást közölte a „Timpul”:

„A sztrájkot szigorúan betartotta minden palesztinai zsidó. Csütörtök hajnalban kezdődött és éjfélig tartott. A földművesek beszüntették a munkát, a közlekedés megszakadt, az üzemekben, hivatalokban és üzletekben megszűnt minden élet. A zsidó negyedek ucaín csak katonai gépkocsik voltak láthatók. Az összes iskolák, vendéglők és kávéházak is zárva tartottak. Csak a közszolgálatok — vízművek és villanyüzem — maradtak működésben.

A zsidó lakosság böjtöt tartott ezen a napon és hatalmas méretű tüntetéseket rendezett. A zsidó városok és kolóniák teréin elégették a Fehér Könyv példányait, amelyet Fekete Könyvnek nevez az egész jisiv.

A jeruzsálemi nagy zsinagógában nagy gyülekezet volt, amelynek keretében Ben

Cvi, a zsidó nemzeti tanács elnöke, dr. Auster jeruzsálemi alpolgármester és dr. Herzog országos főrabbi tartottak beszédeket. Mindannyian hangoztatták, hogy a zsidók nem fogják figyelembe venni a kormány által előírányzott politikát.

Herzog főrabbi a szószeken tépte el a Fehér Könyvnek egy példányát, majd a szoltáros esküjét vette ajkára, amelyet az egész gyülekezet körében mondott utána: „Szarádjon el a jobbom, ha elfelejtelek Jeruzsálem!”

Egy másik nagygyűlést a zavargásokban elesett zsidó hősök emlékének szenteltek. A gyülekezet előtt félárbócra eresztették a cionista lobogót.

Ezután indult meg a nagy tüntető menet, amelyben huszezer ember vett részt és amely különböző táblákat vitt végig az utcákon, melyeknek feliratai a zsidó bevándorlás szabaddátételét és a Balfour-deklaráció beváltását követelték.

(Folytatása az utolsó oldalon.)

teljes fegyvellemmel végrehajtott gazdasági és politikai „non cooperation”-nal harcol a palesztinai jisiv az egész zsidó nép szent jogáért és nemzeti jövőjéért, abban az elszánt akaratban, hogy tovább folytatja a művet, tovább építi az országot és ezért a folytonosságért, ha kell, vért is fel fogja áldozni a védelmi-harcban.

A jisivnak ez a tettekrekesztése és áldozatkészsége a legbiztosabb ígért és mi sokathánytatott és sokat szenvedő nemzedékünk számára. Ez az erő és fegyvellem utmutatás a galuti zsidóság számára is, amelynek azt üzenni a harcban álló palesztinai zsidó közösség: „Az építők építeni fognak, a védők védekezni fognak, a bevándorlók jönni fognak!”

A semleges skandináv blokk

A skandináv blokk, Svédország, Dánia, Norvégia és Finnország külügyminiszterei befejezték feszült érdeklődéssel kísért tárgyalásaikat és feleltek Hitler kancellár megneemtámadási szerződés ajánlatára, melyet a négy északi államnak felajánlott. A lapokban közölt hivatalos kommuniké a következőképpen hangzik:

„Az északi külügyminiszterek tárgyalásaik folyamán először is leszögezték, hogy az északi államok a legteljesebb mértékben megtartották a tavalyi Osló semlegességi egyezményt és ennek értelmében továbbra is távol akarják tartani magukat az Európában képződő hatalmi csoportoktól. Ha ezek között háború törne ki, mindent el fognak követni, hogy ebben ne vegyenek részt.

A kommuniké ezután kifejti, hogy ezek szerint már régebben, a saját elhatározásuk folytán semlegesek az északi államok és ezért nem is tudnak felelni arra, hogy elfogadják-e a felajánlott megneemtámadási szerződést.

Az északi közvélemény teljesen egyetért miniszterekkel. Nem akarnak részesül lenni az Európát behálózó szerződés-komplexumnak. Az Osló-egyezmény tisztán kimondja, hogy semlegesek, nem akarnak megneemtáadni senkit, nincs szükség tehát arra, hogy külön hangsúlyozzák: háború esetén nem fogják megneemtáadni Németországot, vagy bárki mást. A skandináv közvélemény egy része szerint éppen egy ilyen külön hangsúly ártana a teljes semlegességnek. A közvélemény más része szerint nem jelent semmit, ha megismétlik az Osló-egyezményben foglalt semlegességi magatartást Németországgal szemben, ha Németország egy ilyen különálló kijelentésre sulyt vet.

Annak, hogy Hitler kölcsönös garancia szerződésajánlattal fordult a köztudomású semleges északi blokkhoz, természetesen meg van az oka. Valamivel kisebb feltűnést keltő esemény idézte elő, pár héttel ezelőtt. Ekkor mondta fel ugyanis Anglia Svédországgal kötött flottaegyezményét. Az egyezmény Svédországot bizonyos nagyságú flotta építésére kötelezte, illetőleg megszabta a felső határt, amelynél nagyobb flottát Svédország nem tarthat. Angol részről kezdeményezték ezt a szerződést, mert úgy találták, hogy Svédország annyira semleges, hogyha egyszer mégis feladná ezt az álláspontját, akkor éppen annyi lehetősége van arra, hogy Anglia érdekében, mint hogy Anglia ellen forduljon.

A legutóbbi hónapok során Angliában mindjobban megerősödött az a felfogás, hogy a semleges Svédország semmi esetre sem kerülhet abba a helyzetbe, hogy mint Anglia ellensége lépjen fel. Ha belekényyszerítenék valamilyen akcióba, ez inkább Anglia érdekében történne. Ez természetesen kizárólag angol álláspont. Ilyen határozott véleményt nemhogy egy svéd államférfi vagy napilap, de még egy kis kifutófiu sem nyilvánít. Mindenki kitart a legteljesebb semlegesség mellett. Így aztán felbontották a flottaszerződést. Svédország építhet, sőt építsen akkora flottát, amekkorát csak tud... Egy hét múlva a német kormány kölcsönös megneemtámadási szerződés ajánlatot terjesztett a skandináv blokk elé, bár ezek már az Osló-egyezmény értelmében sem gondolnak támaszra.

A nagy politika és a kis közgazdasági hírek néha szorosan összefüggenek. A garanciaszerződés megérkezésének napján minden svéd napilap közölte dr. Hugo Hammar, a Göte-Werke hajóépítő társaság vezérének kését a következő beszámolóval kapcsolatban:

„A Lloyds registers svéd komitéja ülést tartott Hugo Hammar elnöklete alatt. Dr.

RJAIÉHOZ

ÓVÁ FOGAI
...pedig igazán válik.
...nélye a modern és
...nyos alapon előállított
...fogkrémet, amelyet
...tűző és tisztántartó
...sárgánál fogva a
...fokozott és ragyogó
...ége miatt Amerika nagy
...lagai ajánlanak.

KARÉKOSKODJON
EN NAGY TUBUS
OLYNYOS
antiszeptikus
FOGKRÉMET

a kolozs-

edelmi
disz-
...vári kereskedel-
...odó nevét viseli,
...drály öfelségét
...vá választja, bő-
...íránt, a román
...letési művéért.

zett pénzügy-

er
...tica Constanti-
...vet az országba
...szállt Temesvá-
...anza Nationala
...pénzügyigazga-

ni német kezelete

...), Colelberg né-
...t, ahol részvesz
...akreditált német
...Havas szerint az
...eit fogják tanul-
...fokozni a latin-
...met befolyást és
...eserére alapított
...mexikói kóraj
...asárlásának kér-
...fogja képezni.

r fog fel- olországi ádén

...or.) Havas: Hi-
...yözöttimi parádém
...r fog, reggel 9
...köztiük 15.000

Lapkiadó R. T.
...ron L. Pop 10.

elt!

Aki egyszer megpróbálta a VERMOUTH BRANCA-t az nem ismeri többé az étvágytalanságot!

James Montgomery előadása után megállapítást nyert, hogy Svédország jelen pillanatban 24, összesen 139.470 bruttótonna ürtartalmu hajót épít a külföld számára.

Ezenkívül 48 tankhajó készül el a legközelebbi jövőben. Ezek közül 39 idegen számlára, 9 pedig a hazai flotta erősítésére.

A német ajánlatnak volt egy pontja, amely szerint az északi államok semlegeségét még jobban elősegítené, ha Aland szigetét, a Balti tenger közepén, megerősítenék.

A tisztán svéd lakta sziget eleinte Svédországhoz tartozott, majd Finnországhoz, most pedig finn protektorátus-féle, a Népszövetség fennhatósága alatt.

A német ajánlatnak volt egy pontja, amely szerint az északi államok semlegeségét még jobban elősegítené, ha Aland szigetét, a Balti tenger közepén, megerősítenék.

A német ajánlatnak volt egy pontja, amely szerint az északi államok semlegeségét még jobban elősegítené, ha Aland szigetét, a Balti tenger közepén, megerősítenék.

A német ajánlatnak volt egy pontja, amely szerint az északi államok semlegeségét még jobban elősegítené, ha Aland szigetét, a Balti tenger közepén, megerősítenék.

A német ajánlatnak volt egy pontja, amely szerint az északi államok semlegeségét még jobban elősegítené, ha Aland szigetét, a Balti tenger közepén, megerősítenék.

Szobafestőt, mázolókat csak Grátz-ot Str. Memorandului 20. Str. Filipescu 15. Telefon 35-70

Legjobb Kerti tömlő az EMERGE GYÁRTJA A FABRICA DE CAUCIUC S. A. BRAȘOV MINDEN SZAKÜZLETBEN KIZÁRÓLAG EMERGÉ TÖMLŐT KÉRJEN!

A Zsidó Távirati Iroda jelenté-

A Fehér Könyv ellen

AZ AMERIKAI RABBIK BÓJT NAPOT PROKLAMÁLTAK A FEHÉR KÖNYV MIATT. Az amerikai rabbi szövetsége általános zsidó bójót rendelt el...

AZ ANGLIAI CIONISTÁK TANACSKOZÁSAI. A Fehér Könyv közzététele miatt az angliai cionista föderáció 39. évi konferenciáján...

A Fehér Könyvről szóló első hírek, különösen a bevándorlás és földvásárlás korlátozására irányuló tervek...

A KELETEURÓPAI ZSIDÓSÁG MEGMOZDULÁSA. Rigából jelentik, hogy a lettországi zsidóságnak egy küldöttsége megjelent...

Az összes jiddis lapok legutóbbi számuknak első oldalát a Palesztina-kérdésnek szentelik...

Varsóból jelentik: A Fehér Könyvről szóló első hírek, különösen a bevándorlás és földvásárlás korlátozására irányuló tervek...

vel kész meghiusítani az angol kormány azon szándékát, hogy tönkretegyje a Zsidó Nemzeti Otthont...

ELIEZER KAPLAN LONDONBA REPULT. Eliezer Kaplan, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet kincstárnoka...

AUNY BEY ABDUL HADI VISSZATÉRHET PALESZTINÁBA. Auny bey Abdul Hadi, a feloszlott legfelsőbb arab tanács...

Cseh protektorátus

ANTISEMITA EGYESÜLET ALAKULT PRAGÁBAN. A napokban alakult meg Prágában „Narodni Ariskaja Kulturni Jednota”...

Uj részletek kerültek napvilágra a kormány által tervezett zsidótörvényt illetően is.

A hivatalos engedélyhez kötött kereskedelmi ágakban a zsidók a jövőben legfeljebb 6 százalékos lehetnek képviselve...

Hasonló okok miatt akart megválni az élettől Klaus Pinkusz, Németországból ké évvel ezelőtt kimenekült emigráns...

Franciaország

FELOSZLATTAK PARIZSBAN A ZSIDÓ POLITIKAI TANULMÁNYOK KÖRÉT. A Zsidó Távirati Iroda a következők jelentést közli...

Nyugtával dícsérd a napot

Nagyságos asszony! Az Ön mai sikerét a puder, kendőzés és más különféle szépitőszerek biztosították.

d'Etude-s Politiques" — zsidó politikai tanulmányi kör — elhatározta feloszlását.

Ezt a felfogást a kör főleg „Ordo” című organuma útján terjesztette, amelynek hasábjain a jelenkori zsidóság legkiválóbb képviselői...

Anglia

MEGALAKULT A NÉMETORSZÁGI GYERMEKEK OLTALMAZÁSÁRA IRÁNYULÓ VILÁGMOZGALOM VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGA.

Emigránsok, menekültek

30 EZERRE FOG EMELKEDNI EZ ÉV VÉGEIG A SHANGHAI-I MENEKÜLTEK SZÁMA. Sir Victor Sassoon közlése szerint...

AZ ANGOL BELÜGYMINISZTER HAJLANDÓ EZER PROTEKTORÁTUSBELI CHALUCNAK IDEIGLENES ANGLIAI BEVÁNDORLÁSI ENGEDÉLYT ADNI.

Az angol belügyminiszter hajlandó ideiglenes bevándorlási engedélyt adni ezer cseh protektorátusbeli chalucnak...

KÉT EMIGRÁNS-TRAGÉDIA PARIZSBAN.

A Paris Soir egyik utóbbi számában két megrázó emigráns-tragédiáról számol be.

Szlovákia megismétli mondja Ma

Cluj, május 20. A Candidatokat egyik legutóbbi számában tudósítja: Bertrand de Jouvenot...

A szerb zord, nyers, és országban egészen más létező embert.

Emigránsok, menekültek

Nos, a horvátok maguknak állóknak érzik magukat ebben. És rendkívüli mértékben...

Emigránsok, menekültek

Ezeket a dolgokat felejtik, a horvát újság közzéte, mialatt egy villám, hogy Macsek, a hallgatáson fogadjon.

Emigránsok, menekültek

— Tudja ön azt — hogy a horvát képviselők részt a belgrádi parlamenti tere...

Emigránsok, menekültek

— Természetesen — Belgrád igyekszik meg tudják, ha háború történne...

Emigránsok, menekültek

Ez a nyilatkozat tünt. Akárhogy is, egyik felelős vezető múlt éjszaka Belgrádugyütt tettem meg Kosutics és Juvics hoztak magukkal. A külpolitikai hely...

Szlovákia története nem fog megisméltódni a horvátokkal — mondja Macsek, a horvát nép vezére

Cluj, május 20. A *Candide* párizsi folyóirat egyik legutóbbi számában kiküldött tudósítója: Bertrand de Jouvenel tollából rendkívül érdekes tudósítást közöl Jugoszlávia bel- és külpolitikai helyzetéről. Az újságíró különös érdeklődéssel tanulmányozta a horvát problémát, amelyet hetek óta huzódó tárgyalások után igyekeznek megoldani *Cvetkovic* miniszterelnök, anélkül, hogy konkrét eredményeket mutathatott volna fel. 1918 október 3-án Horvátország, Szlovénia és Dalmácia képviselői Zágrábban kimondták a szerb királysághoz való csatlakozásukat. Fajtestvérek találkoztak össze. Olyan testvérek azonban, akik mindig egymástól távol éltek. Századokon át a szerbek a török birodalomhoz tartoztak. A horvátok viszont a Habsburgok birodalmához. A szerbek és horvátok is fontos szerepet játszottak a birodalomban, amelyek bekebeleztek őket. Nyilván emiatt történt, hogy jellemük és sajátágaik is annyira elkülönböztek.

Szerbek és horvátok

A szerb zord, nyers, egyszerű. Horvátországban egészen más légkör fogadja az embert. Nem tudom, mi teszi azt, hogy a levegő edesebb, a gesztusok lágyabbak és graziózebbek és az ember akaratlanul is Bécsre gondol, az egykori Bécsre. Horvátországban szívesen jelentik ki, hogy a szerbek nem egyebek, mint disznó-hizlalók és első vezérük, *Karagyorgye* maga is az volt, s hogy ezt a minőségüket még nem tudták levetkőzni. Amire a szerbek azt válaszolják, hogy a horvátok a háború miatt dezertáltak az osztrák-magyar hadseregből és hogy ezt nemcsak Jugoszlávia hazafiasságából tették... Ilyen bókokkal traktálják egymást egyazon haza fiai...

Romániában — folytatja tudósítását a francia újságíró — nem egyszer találtam erdélyi politikusokat a miniszterelnöki székben. Ilyesmi Jugoszláviában nem fordult elő. Az egykori osztrák-magyar monarchiához tartozó területek emberei nem folyhatnak be Jugoszlávia kormányzásába. Tulajdonképpen nem is lehet Jugoszláviáról beszélni. A helyzet inkább az, hogy Szerbia annektált bizonyos osztrák provinciákat.

A cseh-szlovák párhuzam

Nos, a horvátok magasabb színvonalon állónak érzik magukat a szerbekkel szemben. És rendkívüli mértékben fáj nekik az, hogy az államban nem töltik be azt a szerepet, amelyre szerintük joguk van. Arról panaszkodnak, hogy a jugoszláv államban azt a kiskori szerepet viszik, mint a szlovákok az egykori Csehszlovák államban, holott ők intellektuális szempontból nem a szlovákokkal, hanem a csehekkel egyenértékűek...

Ezeket a dolgokat fejtegette előttem *Juvics*, a horvát újság külpolitikai szerkesztője, mialatt egy villa udvarán arra vártam, hogy *Macsek*, a horvátok vezére, kihallgatáson fogadjon.

— Tudja ön azt — mondotta *Juvics* — hogy a horvát képviselők tíz év óta nem vesznek részt a belgrádi parlament ülésén? Mi parlamenti tervet vittünk a harcot, hogy az államban számszerű és kulturális súlyunknak megfelelő szerepet érjünk el. Addig vittük, amíg vezérünket, *Radicot* és két munkatársát szerb tisztet a parlament ülésén lelőtték. Azóta vezérünk vére áll a szerbek és horvátok között.

— De hiszen — jegyzem meg — a kibékülés folyamatban van. A miniszterelnök már többször ideutazott Belgrádból, hogy meglátogassa *Macseket*. Ez mindenesetre a megegyezés hó óhajáról tanusodik.

— Természetesen — hangzik a válasz — Belgrád igyekeznek megegyezni velünk, mert tudják, ha háború törne ki és *Macsek* kiadná a jelszót az engedetlenségre, a horvátok nem igen engedelmessé válnának a belgrádi parancsnak...

Belgrádtól Zágrábig

Ez a nyilatkozat számomra szörnyűnek tűnt. Akárhogy is, a horvát mozgalmak egyik felelős vezérével szembe fordultam. Az elmúlt éjszaka Belgrádtól Zágrábig velük együtt tettem meg az utat. Ketten voltak: *Kosutics* és *Juvics*. Nehéz akatáskákat hoztak magukkal. *Kosutics* a belső, *Juvics* a külpolitikai helyzetről jött *Macsek*nek

jelentést tenni. Utóbbi a nemzetközi helyzetet egészen világosan látja. Azt is tudja, hogy *Hitler* Jugoszlávia feldarabolása esetén protektorátust létesítené az ország nyugati részei fölött, hogy kijáratat legyen az Adriai tengerhez.

— Egy szóval — kértem — német uralom alá akarunk kerülni?

— Nem, nem akarunk.

— Akkor önöknek, horvátoknak, a szerbek oldalán kell ellenállniuk.

— Nem. Ha előzetesen nem szolgáltattak nekünk igazságot...

Macsek

Rendőr szakítja félbe beszélgetésünket és közli, hogy *Macsek* dr. kéret. A parasztpárt vezére ebben a rusztikus miliőben és külsejével nem teszi városi ember benyomását. Kerek paraszti feje van, szemüvege mögül maliciózus szemek mosolyognak, mozdulatai nehézkesek.

Amit *Macsek* dr. mond, igen egyszerű. A körülmények úgy alakultak, hogy Belgrád kívánja a megegyezést. Nos, Belgrád ismeri a feltételeket. Semmilyen tárgyalás nem fogja ezeket megváltoztathatni. Határonal huzandó Szerbia és Horvátország közé és a horvát határ mögött horvát állam, saját költségvetésével.

Ezt akarja *Macsek*. A horvát állam föderatív egységben marad a szerb állammal, közös hadseregük, közös politikájuk lesz.

— Milyen külpolitika?

— Az én szimpátiám a nyugati demokráciák felé irányulnak — mondja *Macsek*. Egyébként *Sztójadinovic* soha nem folytathatta volna a külpolitikát, amelyet folytatott, ha nem fojtott volna el minden ellenlélekét.

Első hallásra ezek a horvát követelések nem látszanak teljesíthetetleneknek. De elképzelhető, hogy ez elhatárolás milyen körülmények között menne végbe a mai hely-

A napsütés napról-napra erősebbé válik!

Az Ön bőrének is erősebbnek kell lennie, ilyenén azonban csak a NIVEA-tól válik! Csak a NIVEA-krém tartalmaz Eucerint, amely a napsugarakkal szemben ellenállóképessé tesz!

zetben. Milyen viták és mennyi nézeteltérés! E nézeteltérések közepette egy, valamely külföldi államhoz intézett felhívás hitelre találhat. Szlovákia példája bizonyítja.

Szlovákia sorsára jutni

— Nem — veti közbe *Macsek* — Szlovákia története nem fog megisméltódni.

Figyelem! Az Alpok túlsó oldalán olyan játékos áll, aki kész kiaknázni a legkisebb hibát. *Macsek* biztosít arról, hogy Németország nem fog Horvátországgal szemben fellépni, mert az olaszok ezt nem engednék. Mindenesetre ez a garancia nem látszik számomra túlságosan meggyőzőnek.

A horvát partikularizmus mindenesetre nagyon meglehető a vezérkar szerepét. Olyasmit is hallottam, hogy a legutóbbi mozgósítási intézkedések nem terjedtek ki Horvátországra és a terv nem foglalja magában Zágráb védelmét. Különösnek tűnt számomra az is, hogy *Macsek* kitért a szlovénekre való nyilatkozatadás elől. Lehetőség, hogy benyomásaim tévesek voltak.

De a benyomásom *Macsek*kel való beszélgetésem során az volt, hogy a horvát vezér nem hisz és nem is ragaszkodik túlságosan az állam egységéhez.

A szerbek és horvátok közötti nézeteltérések és az ország gazdasági gyengesége olyan negatív tényezők, hogy meggondolatlan volna Jugoszláviát háborúba lánsszorítani, ha csak ennek feltétlen szükségessége nem mutatkozik. Időt kell engedni ennek az országnak arra, hogy helyreállítsa belső egységét és hozzá kell segítenünk ahhoz, hogy megteremtse iparát. Ez a legtöbb, amit Franciaország tehet számára. És nem kell csodálkoznunk azon, ha egy európai konfliktus esetén Jugoszlávia kezdetben semleges marad. Gondoljunk egyébként arra is, hogy néhány politikai Franciaország hűséges barátai, igyekeznek az országnak visszaadni a szerepet, amelyet az európai politikában vitt. Főleg *Nincsic*re gondolok, aki emlékezetesen az 1926-os francia-jugoszláv szövetségi szerződés tárgyalásait vezette.

Kolozsvár gazdasági élete egy világtörténelmi év mérlegén

Az ingatlanforgalomnak nem ártott a válság, viszont szaporodtak a moratóriumkérek és csökkentek a cégbejegyzések

Cluj, május 20. 1938. március 12-étől kezdődően, amikor a német birodalmi hadsereg gépesített osztagai átlépték az osztrák határt, Közép-Európának ebből a viharzónájából elindult útjára az a tornádó, amely azóta mind az öt világrész gazdasági életének vetése fellett végigszárguldozott. Próbáljuk meg ennek a körülbelül egy esztendő gazdasági világváltságnak a zajlását felfogni egy erdélyi kereskedelmi város, Kolozsvár gazdasági életének kagylójában.

Megtorpan a hitellet

1938. február havában Kolozsváron 53 ingatlantulajdonos vesz igénybe kölcsönt, együttesen 15 millió lej értékben, nagyrészt építkezési célokra. (Az 50 ezer lejnél kisebb kölcsönöktől egyszerűbb áttekinthetőség végett eltekintünk.) Mindenki arra számított, hogy az ingatlanfedezettel biztosított kölcsönök március folyamán jelentősen megszaporodnak. Azonban 1938. március havában, az építkezési idény küszöbén, a kolozsvári jelzálogkölcsönök összege a megelőző hónap 15 millió lejről 6.5 millió lejre zuhan vissza.

A gazdasági élet lézörgője

Az építkezések olyan súlyos csapást szenvednek ezzel, amelyet minden iparág és kereskedelmi szakma megérez. A jelzáloghiteltek összege 1938. április havában alig hatmillió lej, májusban ugyanannyi, júniusban már 10 és félmillió lejre emelkedik, ugyanannyi marad júliusban is, mintegy annak a jeléül, hogy a piac lassan kezd megnyugodni és a bizalom fokozottan visszatér.

Julius végén azonban már mind nagyobb helyet foglal el a világlapok hasábjain a csehszlovák-német viszály, amelyet ekkor még csak szudetakérdésnek neveztek.

Amint az előbb mondtuk, 1938. július havában még 10.5 millió lej jelzálogkölcsönt jegyeztek be Kolozsváron. Az ingatlanfedezeti kölcsönök összege azonban a rákövetkező augusztus hónapban már 5 millió lejre, szeptemberben pedig két és félmillió lejre zuhan vissza. Azonban ebben a két és félmillióban sem kereshetünk már rendes bank-köl-

cönt, hanem a megriadt hitelezők előjegyzési kéréseit az adósok ingatlanaira.

1938. októberében 4.5 millió lej, novemberben 6.5 millió lej, decemberben pedig már 14.5 millió lej a jelzálogkölcsönök összege. A bizalom ismét tanytát ver a bankok pénztártermeiben, — de nem sok időre. Hiába tesz december 3-án *Ciano* gróf megnyugtató kijelentéseket a tuniszi viszály ügyében, hiába jelenti be december 19-én *Chamberlain* az angol alsóházban, hogy „Németországgal együtt akarunk működni”, hiába röpiit világgá a Domej-ügynökség *Japán* békeajánlatát *Kinának*, két esemény már előre jelzi, hogy a gazdasági élet megint a nagypolitika eltipró sarka alá kerül. Ez a két esemény: egyrészt az olasz kormány közlése, hogy Róma nem tartja többé érvényesnek az 1935. évi olasz-francia egyezményt, másrészt *Ickes* amerikai belügyminiszter élehangú beszéde a német politika felett és a berlini kormány erre átnyújtott demarsának habozás nélkül való visszautasítása.

Amíg 1938. decemberében 14.5 millió lej jelzálogkölcsönt adtak Kolozsváron, 1939. január havában már csak 3.5 milliót, februárban 5.5 milliót, márciusban ugyanannyit. Az idei esztendő április hónapjában pedig — az építkezési szezon teljében — mindössze 4.5 millió lejre rugott a jelzálogkölcsönök együttes összege.

Es az ingatlan-üzlet?

Az ingatlanforgalomnak külön törvényszerűségei vannak. Néha, amikor a gazdasági élet tükrét hullám sem borzolja, az ingatlanpiac teljesen eltesped, máskor pedig, amidőn az aggasztó események az üzleti életet szinte megbénítják, a lázas tökemenekítés folytán az ingatlanforgalom ugrásszerűen ivel felfelé.

Az elmúlt év első negyedében 169 ingatlant — az 50 ezer lej értékben aluliakat nem vetjük figyelembe — adtak el Kolozsváron 46 millió lej együttes értékben. A második év negyedében az ingatlanforgalom 139 eladásra csökkent, értékben azonban alig változott: 44 millió lejt. A harmadik negyedében 126 ingatlan cserélt gazdát 32.5 millió lej összeg-

ben, míg a negyedik negyedében, amikor a müncheni egyezmény után a légkör villamos feszültsége sokat csökkent, 148 házat-teleket adtak el 62.5 millió lej rekordösszegben.

Az idei esztendő első negyedében 148 teleknek akadt új gazdája, akik együtt 48 millió lej vételárat jelentettek be a pénzügyminisztérium illeték-osztályán.

Az ingatlanforgalom tehát nem igen alkalmazkodik az idők járásához. Az ingatlan a diplomáciai háború minden éngengése között eddig vihar- és érték-állónak bizonyult.

A fizetésképtelenségek szomorú statisztikája

Amiben a gazdasági élet minden gondjából megmutatkozik, az a fizetésképtelenségek statisztikája.

Az egész elmúlt esztendőben mindössze két moratóriumkérést iktattak be a kolozsvári törvényszéken. Ennél a két moratóriumnál az aktívák együttes összege 2,650,000 lejre rugott, mellyel szemben a hitelezők követelése 1,420,000 lejt tettek ki. Nyugodtan állíthatjuk, hogy Erdély fővárosának gazdasági élete az elmúlt évben a mostoha viszonyok ellenére is egészséges, ellenállóképes volt s a kolozsvári kereskedők hitelezőinek se volt okuk panaszsra.

Az idei évben a kereskedelem mind nehezebben küzdött azzal a gazdasági válsággal, amely a világpolitikai zavarok következményeként főleg a fogyasztás, a forgalom nagymértvű visszaesésében jutott kifejezésre. És ennek tulajdonítható, hogy az 1939. év első négy hónapja alatt már hat moratóriumkérés érkezett be a kolozsvári törvényszékhez, melyek együttes aktívái 9,800,000 lejt, passzívái pedig 8,200,000 lejt tettek ki. Tényként kell azt is leszögeznünk, hogy a moratóriumért folyamodott kereskedők egynemelyike a kapott hat hónapos fizetési haladék mellett sem tudta elkerülni cégének önkéntes, vagy kényszerű beszüntetését.

Jellemző, hogy a tavaly és az idén moratóriumot kért nyolc kereskedő közül hét a textilüzemhez tartozik.

Talán még hozzájárulunk a megrajzolt vázlat teljesebbé tételéhez avval is, ha megemlítjük hogy a Kolozsváron bejegyzett új kereskedelmi cégek száma az elmúlt és az idei évben a következőképp alakult: 1938. első negyedében 59 új cég, második negyedében 83 új cég, harmadik évnegyedben már csak 49 új cég, a negyedik negyedben pedig 45 új cég. Az idei esztendő első három hónapja alatt már csak 31 ujonnan alakult kolozsvári céget jegyeztek be.

A tanulságot mindenki levonhatja magának.

HIREK

— György angol király beszédét mondott a kanadai szenátusban. Ottawából jelentik: György angol király pénteken elsősorban vett részt a kanadai parlament munkálataiban. Rövid beszédet mondott a szenátusban, amelyben kiemelte a birodalom egységét, amely a brit közösség népeinek egységét értésén alapszik. Végül köszönetet mondott a fogadtatásért. Az angol uralkodó pár részt vett a tisztelőre rendezett diszvacsorán, amelyre a diplomáciai kar is hivatalos volt.

— Tizenegy embert temették el a hógörgeteg Olaszországban. Rómából jelentik: Domenico közelében hógörgeteg tizenegy halálos áldozatot ejtett. A lavina a Formosavölgyében egy munkás-ékezőre zuhant. A mentőcsapatok a tizenegy halottan kívül öt munkást súlyosan sebesült állapotban emeltek ki a vastag hóréteg alól.

— Chwalkovski volt csehszlovák követ elfoglalta új berlini megbízatását. Berlinből jelentik: Félhivatalos közlemény szerint Chwalkovski volt csehszlovák külügyminiszter elfoglalta berlini nagykövetségi tisztjét. Chwalkovski Cseh- és Morvaországot olyan minőségben fogja képviselni, ahogyan a régi német szövetségi államok berlini reprezentánsai tették.

— Május 24-én veszi kezdetét a licumok és kereskedelmi iskolák ötödik osztályába szülő felvételi vizsga-szesszió. Bucurestiből jelentik: Május 24-én veszi kezdetét a licumok és kereskedelmi iskolák ötödik osztályába szülő felvételi vizsga-szesszió. Az elbuktatott jelöltek szeptemberben ismételhetik meg vizsgáikat.

— A Szociális Ügyosztály hétfői népszerűítő ülésén dr. Kupfer Miksa is résztvesz. A Szociális Ügyosztály hétfői, meghívottak részére szánt második népszerűítő ülésén résztvesz és felszólal dr. Kupfer Miksa, a Raffy Ádám néven ismert kitűnő író is. Az Ügyosztály vezetője nagy vendégének, dr. Kupfer Miksának jelenlétére tekintettel, — aki a társadalmi kérdések felkészült ismerője, — ez alkalommal is szívesen látja mindazokat, akik ügyosztályunk első propaganda gyűlésén már résztvettek.

— A zsidó gyógyszerárak, drogériák, laboratóriumok tulajdonosai kötelesek igazolni állampolgárságukat. Bucurestiből jelentik: Dr. Marinescu egészségügyi miniszter rendeletet írt alá, aminek értelmében mindazon gyógyszerárak, drogériák, gyógyszerészeti céhek lakatainak, vagy laboratóriumoknak a tulajdonosai, vagy haszonélvezői, akik az 1938. évi királyi dekrétummal állampolgárságuk revíziójára köteleztettek, 30 napon belül kötelesek benyújtani a minisztériumhoz annak eredeti igazolását, hogy megtartották román állampolgárságukat. Mindazokat, akik ennek a felszólításnak nem tesznek eleget, megfosztják tulajdonosi, vagy haszonélvezői jogaiktól.

— Tulságosan vérmes embereknél, kiválték akiknél az igen nagy nedvdusság mindenféle kellemetlen tünete, mint gyors elfáradás, elbágyadás, a teltség érzete, gyakran jelentkezik, kitűnő hatással szokott járni, ha néhány hétig naponta reggel, éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

— A nemzetevelésügyi miniszter megállapította a középszkolai évfáru vizsgák anyagát. Bucurestiből jelentik: A középszkolák idei évfáru vizsgáit az I—VII. osztályoknál június 12—28-ig, míg a VIII. osztálynál június 22—31-ig terjedő időben állapították meg. Ugyancsak június 12—28-ig között lesznek az első és V. osztályba szülő felvételi vizsgák, melyeket a középszkolai tantervben előírt tárgyakból tartanak. Az évfáru vizsgák anyagát egyébként a nemzetevelésügyi miniszter az elméleti főgimnáziumok (licee) és középfokú iskolák (gimnázium) számára az alábbiakban állapította meg: Elsősorú: román, matematika. II. osztály: román, francia, természetudományok. III. osztály: román, francia, matematika, természet-tan-vegytan. IV. osztály: román, történelem, földrajz, matematika, természet-tan-vegytan. V. osztály: román, német (esetleg angol, vagy olasz), latin, természet-tudományok, természet-tan-vegytan. VI. osztály: román, latin, bölcsészettan, matematika, természet-tudományok. VII. osztály: román, francia, természet-tan-vegytan; a bölcsészeti szakra készülők ezenkívül a latinból, a természet-tudományokra készülők pedig a matematikából is vizsgáznak. VIII. osztály: román, francia, történelem, földrajz, továbbá az irodalmi szakra készülőknek latin és természet-tudományok, a természet-tudományi szakra készülőknek még természet-tan, vegy-tan és matematika. A vizsgák az összes tárgyakból szóbeliek lesznek, írásbeli csupán a román, francia és latin nyelvekből, valamint mennyiség-tanból kell tenni.

— Újabb adományok a nemzetvédelmi alap javára. Bucurestiből jelentik: Az ország nagy lelkesedéssel járul hozzá a hadseregfejlesztési alap emeléséhez. Tegnapi is több adomány érkezett, melyek között kiemelkedő volt dr. C. Angelescu volt közoktatásiügyi miniszter, királyi tanácsos levele, amelyben közölte, hogy a nemzeti hadfelszerelési alapra 200 ezer lejt adományozott. Ugyancsak a hadfelszerelési alap céljaira csütörtökön, május 25-én a Román Opera Bucurestiben diszokadást rendez.

— Mussolini befejezte piemonti látogatását. Rómából jelentik: Mussolini ma befejezte piemonti látogatását Cuneo városának megtekintésével. Hajnalban a lakosság ünneplése közepette a Cogne mellett, 2500 méter magasságban lévő mágnézium-bányát nézte meg.

— Tegnap egész Törökországban Kemál Atatürk győzelmes hadjárata kezdetének évfordulóját ünnepelte. Ankarából jelentik: Az egész ország pénteken annak évfordulóját ünnepelte, hogy Atatürk elnök Anatólia földjére lépett és Samsun kikötőjéből elindulva, megkezdte mozgalmát a hatalom átvételére.

— Eltűnt egy svéd óceánrepülő. Stockholmból jelentik: Charles Backman repülő, aki mint ismeretes Terra Nova partjáról azzal szállt fel gépével, hogy kereszttulrepülje az óceánt és Svédországban szálljon le, eltűnt. Azt hiszik, hogy a pilóta gépével együtt a tengerbe veszett. Felkutatására expedíciót küldöttek ki.

— Ötszáz repülőgépet és 23 hadihajót építet az amerikai hadügyminisztérium. Washingtonból jelentik: A szenátus 61 szavazattal 14 ellenében törvényt fogadott el, amely 773.149.151 dollárt utal ki a tengerészeti minisztérium számára 500 repülőgépet és 23 hadihajó közte 2 páncélos beszerzésére.

— Szerelmi bánatában a vonat elé vetette magát egy marosvásárhelyi leány. Bucurestiből jelentik: A Pantelimon-szösszen egy Cecilia Petre nevű marosvásárhelyi leány egy tehervonatra elé vetette magát és kórházba szállítás közben meghalt. Tettét szerelmi bánatában követte el.

A ROYAL slágermozgó nagy sikerrel vetíti

CHARLES BOYER „Algiri éjszakák”

című egyetlen idei filmjét.

Partnerei: HEDDY LAMARR és SIGRID GURIE, a „Marco Polo” sztárja.

Metro és Fox premier-híradók. Előadások kezdete: 3.20, 5.20, 7.20 9.20-kor.

Jegyelővétel: Telefon 37-05.

— Tiron Sylva az Aidában. Tegnapi este a Román Operában Verdi örökbeszű operáját játszották, amelynek külön érdekessége volt, hogy Aida szerepét — ezuttal először — Tiron Sylva énekelte. Pompán szopránja, nagy énekhangja, feltűnően jó játéka nagy mértékben emelték a különben is jó előadás színvonalát. A kitűnő énekesnő ezuttal is beteljesítette a hozzá fűzött várakozásokat. A közönség melegen ünnepelte az énekesnőt, aki mint Aida is fényes sikert aratott.

— Orvosi szakülés. A „Paul Ehrlich” orvostudományi egyesület május 24-én, szerdán este, pontosan 9 órakor tartja 130-ik tudományos ülését, saját helyiségében, Str. Memorandului 13, a következő tárgysorozattal: Dr. Tiberiu Farkas: „Cordul si aparatul circulator in boala lui Basedow”. Doc. dr. Róth Marcell: „Tapasztalatok a Basedow-kór sebészeti kezeléséről.” Dr. Elekes Miklós: „A basedowos psyche.” A tagokat és orvosvendégeket ezuton is meghívja a vezetőség.

— Eljegyzés. Willinger Rózsika és Finasz Jicchak Satu-Mare jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Megkezdti rendszeres járatát az Atlanti óceánon át a „Yankee Clipper” óriásrepülőgép. Newyorkból jelentik: A „Yankee Clipper” óriásrepülőgép ma kezdi meg rendszeres járatát az Atlanti óceánon át. Greenwichi időszámítás szerint a gép 17 órakor indul utunk felé, fedélzetén 10—12 tagú személyzetével. A repülő több, mint 100.000 levelet visz magával. Állomái: Horta, Lisszabon, Marseille és Southampton.

— Felveszik a választói névjegyzékbe a katonai gyakorlatra behívottakat. A kolozsvári városháza rendelet érkezett, amely szerint a katonai gyakorlatra behívottakat fel kell venni a választási névjegyzékbe. A katonai gyakorlatra behívottak családjaik révén, vagy levélben, esetleg táviratban jelentkezhetnek a választási névjegyzékbe való felvételre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek. A kérdéses ügyben történtek intervenciók, sajnos, kevés sikerrel.

Megmérgezhető-e a szervezet egyszerű étellekkel is?

Igen! Ha a gyomor nem emészt rendszeresen, ha a máj nem működik rendszeresen. Mert tudvalevő az, hogy minden megevett étel emésztése alatt mérges anyagok is választódnak ki, amelyeket főleg a máj és vese hivatott mérgegteleníteni. Ha ezek megbetegszenek, akkor emiatt a szervezetben egy abnormális mérgegyrakódás képződik, salakok, savak, meszesedések formájában, amelyek rendkívüli rombolásokat idéznek elő később szervezeteinkben.

A világhírű amerikai Gastro-D. gyógyszer, amely ma már a gyomor-bajosok közkincsévé vált, főleg az emésztőszervekre bír rendkívüli hatással, normális állapotot teremt és a már fennálló gyomor-, bél-, epe-, vese- és májmegebetegedéseknél a legkitűnőbb eredményeket érte el vele.

Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvéttel Császár E. gyógyszerárakban Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— Halálos autókatasztrófa a bécs-budapesti műton. Bécsből jelentik: A bécs-budapesti műton tegnap halálos autószerencsétlenség történt. Kovács Miklós 28 éves amerikai egyetemi hallgató, akinek édesapja gyáros Amerikában, egy gépkocsin anyjával együtt Budapestre igyekezett. Külföldi szokás szerint, gépkocsijával az ut jobboldalán hajtott 110 kilométeres gyorsasággal. Egyszer csak az egyik fordulónál szembetalálta magát a bécsi autobusszal. Nem tudott kitérni és az autóbussz a gépkocsit az árokba döntötte. A romok közül a fiatalembert még életben szedték ki, de utközben, a mentőkocsiban meghalt. Édesanyja a szerencsétlenség alkalmával szörnyethalt.

— A Szociális Ügyosztály átképzést szolgáló előadásorozatában Markó Vilmos gépészmérnök május 25-én a víz-, gáz- és csatorna-, valamint a központifűtés szerelési alapismeretéről együttes előadást tart.

— Közönetnyilvánítás. Mindazok, akik felejthetetlen drága férjem, apánk, azaz testvérem elhalálása alkalmából szíves részvétükkel bennünket felkerestek és ezzel mérhetetlen fájdalomunkat enyhíteni óhajtottak, ezuton fogadják legmelegebb hálánk kifejezését. Külön köszönetet mondunk a Poale Czedeknek az imák levezetéséért. Rappaport Kiksné, Mikl, Bandi és Kohányiné Rappaport Helén.

— Zürich arfolyamok (május 20.): Márka 178.50, holland forint 239.25, dollár 444.75, font 20.82, francia frank 11.78, olasz lira 23.40, szlovákkorona 15.20, pengő 87.—, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 83.75, belgas 75.70.

— Az aradi Chevrá Kadisa új előjárósága. Aradról jelentik: Vasárnap délelőtt választották meg Aradon a Chevrá Kadisa előjáróságát. A szavazás reggel 9 óratól délután 4 óráig tartott és annak eredménye a következő: Elnök Bonstein Sándor, elnökhelyettes dr. Singer József, temetési előjárók: Lefkovits Armin, Marmorstein József és Moskovitz Mór, sikert-előjáró Szigeti Oszkár, ellenőr Weisz Samu, szerethetési előjáró Szűcs F. Vilmos, alapítókezelő Földes Soma. Választmányi tagok: Adler Andor, Anhaltzer Ignác, Auerbach Béla, Braun N. Antal, Fritz Lipót, dr. Fuchs Albert, Goldmann Sándor, Hacker László, Hegedűs Gyula, Hirsch Jenő, Hirschfeld Fülöp, Kabos Sándor, dr. Kállai Károly, Kálmán Adolf, dr. Kelemen Gábor, Koch Dániel, Schwartz Arthur, dr. Steiner József, Szatmári Rezső, Szimányi Izsó, dr. Ujhelyi József, Weiszberger Lipót, dr. Werner János.

NYILTTÉR

Rabbisági figyelmeztetés

A satu-marei orth. izr. rabbisági figyelmezteti a kóser háztartású családokat, hogy a rituális felügyelet alatt állott helybeli Edelmann A.-féle gyárban gyártott ételolaj kóser jellege, a felügyelet megszüntetése következtében megszünt s ezért a rabbiság többé nem szavatol.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

— Vitaest Szatmáron Jabotinsky szerepéről a Palesztina-építésben. Szatmárról jelentik: Szerdán este a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja színvonalas vitaestét rendezett „Jabotinsky szerepéről a Palesztina-építésben” címmel. A szervezet Decebal utcáján otthonát teljesen megtöltötték az érdeklődők, akik az épület folyosóját is ellepték. Szinte példátlanul lehet ezt az érdeklődést nevezni, amely a vitaest iránt megnyilvánult. A zsüri összeállítása a következő volt: Elnök dr. Rosenfeld Andor, tagok: Guth Lajosné és dr. Weiszbrunn Zoltán. Ügyész dr. Simon László, Védő Görög László. Az előki megnyitót után Simon László dr. tiz pontban foglalta össze Jabotinsky és a revizionista párt elleni vádjait és kérte az ucionista párt elmarasztalását. Görög László csak általánosságban cáfolta a vádakait. Magyarázattal szolgált arra, hogy a revizionista eszme miért kezd most tért hódítani. Dr. Schwartz Lajos, mint a vád első tanúja súlyos és kiemeltlen bírálatot mondott a Jabotinsky-párt működéséről, szigorú büntetést kért. Abraham Efraim szerint a revizionista tömegeket félrevezették. Ők tehát nem hibáztathatók, csak a revizionista párt vezetői ítélték el. Kugler Zsigmond részletesen ismertette a cionista szervezet erőfeszítéseit, amelyek a cionista irányultak, hogy Jabotinskyval egyezséget lehessen kötni. De Jabotinsky tulozott követelei miatt a két tábor egyesítése maghiusult. Felsorolta a revizionista párt bűnéit és elítélését kérte, mert: „mi nem kardcsörtetés-sel, hanem építómunkával akarjuk Palesztinát felépíteni”. Katz Lipót vádbeszéde után Horovitz Moise mizrachista mondott igen tartalmas beszédet a széthuzás átkáról. Orthodox Victor, a Mizrachit Ijuszag elnöke frappáns beszédben rámutatott arra, hogy a mai súlyos időkben — lásd Fehér Könyv — el kell a multat felejtetni. Össze kell fogni. Bizonyos, hogy a revizionisták, akiknek számos hibái mellett erőneik is vannak, szükség esetén együtt fognak haladni a többi cionista pártokkal. Dr. Stern Mór tárgyilagos, világos beszédeben elismerte Jabotinsky egyéni kiválóságait, de büntönek tartja, mert megbontotta a zsidóság soraát, megbontotta az annyira fontos egységet. Működése ellenkezik a zsidó etikával. Katz Aron talpraesett, szellemes beszédben megvédte a revizionista ideológiát. Csak a felelőtlen revizionista cselekedeteket lehet elítélni. Szükség van a revizióra számos ok miatt. Az nem áll, hogy a revizionisták nem építettek. Ők politikai kapcsolatokat építettek ki. Erélyesek voltak, ellenállottak ott, ahol erre szükség volt. Ez az ő nagy érdemük. Dr. Markovits Aladár a kérdés humoros oldalát mutatta be. Igenis Jabotinsky hibás, mert elgondolási megvalósíthatatlannak. Kőtelezni kell, hogy igéreteit záros határidőn belül valóstítsa meg és vezessen bennünket a Vörös tengeren keresztül saját országunkba, Palesztinába. Az ügyész replikája után a védő is részben a vádindítványhoz csatlakozik. Bevallja, hogy ő nem kívánja Jabotinsky felmentését. Kéri azonban, hogy a revizionista mozgalmat mentseék fel a vád alól, mert minden cionista eszmét védeni kell. A zsidó népközösség elve mellett emel szót. A zsüri ezután visszavonult és a következő egyhangú ítéletet hozta: Megállapítja a zsüri, hogy a revizionista párt működése káros a zsidó nép egységére és az országépítésre, amelyből ők eddig nem vették ki részüket. Ezért működésüket el kell utasítani. Azonban a mai viszonyok között széles zsidó összefogásra van szükség. Miután a revizionista tömegek jóhiszeműségét és cionizmusukat elismerjük, helyes volna, ha Jabotinsky visszatérne a cionista szervezetbe és elvitathatatlanul nagy képességeit a szervezet szolgálatába állítaná és így a zsidóság harca egységesen volna megvívható.

— Tanulmányutra indul Amerikába a Mircea iskolahajó. Bucurestiből jelentik: A Mircea iskolahajó, amely a napokban érkezett román vezekre, rövidesen tanulmányutra indul Amerikába, felézetén a tengerészeti iskolá növendékeivel.

— Junius elsején kezdődik meg a városi adók és illetékek kivétele. Amint már közöltük, az új közigazgatási törvény rendelkezésének megfelelőleg, Kolozsváron a községi adók és illetékek kivétele junius 1-én fog megtörténni. Ezt megelőzően minden egyes adózónak bevallási ívet kell kiállítani és azt legkésőbb május 30-ig a városi adóhivatalhoz kell a hivatalos órák alatt (Cogálniceanu 4. szám, első emelet 3. szám) beadni, ugyanitt adják ki a bevallási ivateket is, amelyekre a beadáskor 8+1 lejes bélyeget kell ragasztani. Aki az ívet nem tudja kitölteni, az az adóhivatal 11. számú szobájában díjtalanul kap felvilágosítást, sőt az ívet még ki is töltik. A városi adókivétel a folyó pénzügyi évré terjed ki.

EGYESÜLETI ÉLET

— Az Ezrasz Jisrael imaházban (Regele Ferdinand 82) Seviosz ünnep első napján Braun Henrik nagyiklodi főrabbi muszaf előtt fél 10 órakor dróset tart „A zsidóság aktuális problémái” címen. Vendégeket szívesen lát a vezetőség.

— A Goldmark Filharmóniai Társaság ezuton értesíti tagjait, hogy holnap, hétfőn este 9 órakor rendes próbát tart, melyre a tagok feltétlen és pontos megjelenését kéri.

Az ipar

Aki a zsidó iparos alkotó elemének tevalóvá válik eme szerepe a zsidó köz

A zsidó nép galusziúnt létezniménde thi rétegződésének ves osztály, helyét a Ez a réteg, melynek keret ereszteti a g jában, az egyetlen zsidó létnek. Népi mindig a gazdasági zicióit foglaltuk el é törvényeként a gazd va visszakövetelte a az iparosságot tudt szortani az általa r ből.

Gazdasági erejének mégis a zsidó népé vezetted rétege marad beleszólása sem volt Furcsa és érthetetlen népek iparos társad vezetőivel állítjuk csak bizonyos belső zó, inkább vallásos tekintve a zsidó ipa olyan általános szegálja és erejének m tassa az iparosság ban bárki egyén an más érdektől vezet gát, az iparosság és tőjévé és ugy védte gait, ahogyan éppen Teljességgel érdekte lan vezetőik számár vében beszél, megb

A Baa! Móláchá rosság öntudatra és erejének felismerés kotását, amelynek tását betöltheti.

Öntudatra ébredé zsidó iparosság me reá váró feladatok lően építette ki — s séges szervezetét.

Felismerte, hogy zsidósága a zsidó t szokatlan korszaká mult évezredek sor dik templom jerom nelem ugyszólván a ténelmével, addig a rombolása óta a ga a zsidó történelem napjaink zsidó tört zetettsége az, hogy halad; Erec és Gal a jelenkori zsidó é el, amelynek két s alábbi szolidaris s szükségletek élő sz és Galuth egyform népi életünknek — tak egymással és csátkozunk, hogy szerint még hosszú rad a zsidó történe ismerésből adódott kettőssége is: a g dennapi problémáit ismerte, hogy a c való részvétel nép részét kell, hogy a láchá cionizmus: a dése és Erec foko galuthi pozíciók t kilepitést hirdeté sával.

Munkánk kettős seinkből fakad: h a cionista munka a jogainak a cionizm

A ZSIDÓ IPAROS

SZERKESZTI: A ZS. N. SZ. BAAL-MELACHA IPAROS CSOPORTJA

Az iparosság helye a zsidó közéletben

Írta: FISCHHOFF EMIL

Aki a zsidó iparosságot a népi élet egyik alkotó elemének tekinti, az előtt nyilvánvalóvá válik eme réteg hivatása és fontos szerepe a zsidó közéletben.

A zsidó nép galuthi történelmével megszünt létezni minden nép egészséges galuthi rétegződésének alapja, a zsidó földművelés osztály, helyét az iparosság foglalta el. Ez a réteg, melynek egyedül sikerült gyökeret eresztieni a galuthi országainak talajában, az egyetlen szilárd pontja a galuthi zsidó létnek. Népi vándorlásaink során mindig a gazdasági élet be nem töltött pozícióit foglaltuk el és midőn az evolúció visszahívta a gazda nép bizonyos idő mulva visszakövetelte tőlünk eme pozíciókat, az iparosságot tudták a legnehezebben kiszorítani az általa megteremtett pozíciókból.

Gazdasági erejének ellenére az iparosság mégis a zsidó népet legkevésbé megszerzett rétege maradt, amelynek a legkisebb beleszólása sem volt a zsidó közéletben. — Furcsa és érthetetlen jelenség ez ha a többi népek iparos társadalmának hatalmas szervezeteivel állítjuk szembe. Néhány helyi, csak bizonyos belső problémákkal foglalkozó, inkább vallásos jellegű egyesüléstől eltekintve a zsidó iparosságnak nem volt olyan általános szerve, mely érdekeit szolgálja és erejének megfelelően érvényre juttassa az iparosság szempontjait. A multban bárki egyén ambíciójától, vagy bármely más érdektől vezettetve kinevezhette magát, az iparosság és a zsidó tömegek vezetőjévé és úgy védte meg ezen rétegek jogait, ahogyan éppen helyesnek tartotta. Teljességgel érdektelen lehetett eme hivatalvezetők számára, hogy azok kiknek nevében beszél, megbíznak-e benne.

A Baal Móláchá szervezet a zsidó iparosság öntudatra ébredését jelenti, saját erejének felismerését és ama keret megalkotását, amelynek segítségével népi hivatását betöltheti.

Öntudatra ébredésének pillanatában a zsidó iparosság megvizsgálta helyzetét, a reá váró feladatokat és ezeknek megfelelően építette ki — szerte a világon — egységes szervezetét.

Felismerte, hogy ennek a generációnak zsidósága a zsidó történelem új és eddig szokatlan korszakához érkezett. Míg az elmúlt évezredek során — egészen a második templom lerombolásáig — a zsidó történelem ugyiszólván azonosult Palesztina történelmével, addig a második templom lerombolása óta a galuthi sikra terelődött át a zsidó történelem színtere. Ezzel szemben napjaink zsidó történelmének legfőbb jellegzetessége az, hogy két párhuzamos vonalon halad: Erec és Galuth. E két vonal mentén a jelenkori zsidó élet egész valósága terül el, amelynek két síkját azonos, vagy legalábbis szolidáris érdekek, feladatok és szükségletek élő szövődése köti össze. Erec és Galuth egyformán jelentős életterületei népi életünknek — a mi időnkben találkozunk egymással és nem kell jóslásokba bocsátkoznunk, hogy megállapíthassuk, miszerint még hosszú évtizedekig ugyanez marad a zsidó történelem útja. És ebből a felismerésből adódott közvetlenül a feladatok kettőssége is: a galuthi közvetlen és mindennapi problémáin kívül az iparosság felismerte, hogy a cionista építő munkában való részvétel népi kötelességeink szerves részét kell, hogy alkossa. Ez a Baal Móláchá cionizmusa: a galuthi pozíciók megvédése és Erec fokozatos építése, szemben a galuthi pozíciók tagadását, az evakuációt kitépítést hirdető felelőtlenek cionizmussával.

Munkánk kettőssége cionista elképzeléseinkből fakad: habár első feladatunknak a cionista munka elvégzését, az iparosság jogainak a cionizmuson belül való megvédé-

sét és az iparosság kivándorlásának előkészítését és lebonyolítását láttuk, a Baal Móláchá szervezet kötelességének érezte, hogy a szervezetség előnyeit a galuthi problémák megoldására is felhasználja. Így Erdélyben is a Baal Móláchá szervezkedése az iparosság érdekeinek mindkét síkon való hathatósabb megvédésének szolgálatában indult meg.

A Baal Móláchá szervezete tudomásul vette, hogy a cionizmuson belül a különböző világnézeteknek megfelelően — párttagozódás létezik. Mikor a Baal Móláchá szervezet a cionista megvalósítások útjára lépett — (tagjainak allijája) — és amikor tekintélyenél és erejénél fogva szavát kellett hallatnia a felmerülő cionista problémákkal szemben, állást foglalt a különböző felfogások között és ez az állásfoglalás természetesen a progresszív klálcionista mozgalomhoz való csatlakozáshoz vezetett. Az iparosság komoly, megfontolt elemei nem tartozhatnak egyik szélsőséghöz sem, csakis a konstruktív középut mellett tehetnek hitet.

Ha a Baal Móláchá mozgalomnak akarva nem akarva tudomásul kellett vennie az iparosság tagozódását a cionista munkában, fájdalommal figyelte az iparos erők szétforgácsolódását, becsületet és egyszerű iparos felfogásával semmiképpen sem tudta megérteni mi értelme lehet a zsidó iparosság párttagozódásának és szétszaggatottságának a galuthi fronton. Hiszen a galuthi zsidó iparosérdekek azonosak minden zsidó iparos számára s éppen ezért az e téren való megosztottság a mozgalom szemében értelmetlen és haszontalan jelenségnek tűnt.

A Baal Móláchá cluji vezetősége már munkájának kezdetén kísérletet tett az iparos erőknek a galuthi problémák érdekében való összefogására. Meleg felhívással fordult az akkor létező különböző zsidó iparos szervezetekhez, fogjanak össze, egyelőre legalább a galuthi problémák megoldása érdekében. Egy bizottságot hivatunk életre, a galuthi problémák tanulmányozására, de mielőtt az még eredményeket mutathatott volna fel, megszünt létezni. Mi úgy láttuk, azért történt ez, mert a bizottságban résztvevő többi szervezetek, nem voltak igazi iparos szervezetek, nem valódi szükséglet teremtette őket és így belső életképtelenségük által időelőtti halálra voltak ítélve. Mikor a Baal Móláchá szervezetének eme galuthi közös front megteremtésére irányuló kísérlete ilymódon csődöt mondott és minden kétséget kizáróan megállapíthatta, hogy néhány vegetáló szervezettel szemben Erdélynek egyedül országos iparos szervezete és hogy ennél fogva egyedül hivatott szembe nézni az iparosság galuthi problémáival is, a mozgalom pillanatnyi késedelem nélkül nekilátott ezen munkakör elvégzésének is.

Az iparosság különböző szakmai, gazdasági és jogi kérdéseitől kezdve a belső általános zsidó problémákig minden téren dolgozott és a konkrét eredmények bizonyítják az elvégzett munka eredményességét.

Ezen munka egyik legfontosabb részét az iparosság öntudatosítása képezte: Tudatosítsa tenni a zsidó iparos előtt, hogy helyzete a zsidó népközösségen belül megváltozott és csak rajta múlik, hogy elfoglalja az őt megillető pozíciót a zsidó közéletben. Ennek a változásnak két kézenfekvő oka van: egyrészt az a tény, hogy a megingott zsidó gazdasági pozíciók közül az iparosságnak van a legbiztonságosabb helyzete, másrészt az átrétegzés kérdésének mind jobban előtérbe kerülésével az iparosságot eddig lenéző rétegek eljöttek hozzá, hogy megtanulják mesterségét. Közben azután szakmai tudásán kívül is megtanulták tisztelni

az iparost, a kétkeze munkájából élő zsidó iparos tudását.

Az átrétegződés kérdése, a pályaválasztás és tanonckérdés, a produktív kisegélyek (gemilath chessed) kérdése, mind oly probléma, melyeket az iparosság közreműködése nélkül nem lehet megoldani.

Az Erecel kapcsolatos munka két részből áll: az általános cionista munka, az alapokért a cionista szervezetért folyó munka, a kulturtevékenység és a speciális cionista iparos munka; megvívni a harcot a különböző cionista fórumokkal az iparosság jogainak megvédése és szempontjai érvényesítése érdekében. Az allija jogokért folytatott harc volt e munka legfontosabb része. Részt követeltünk magunknak az országépítésből, követeltük, hogy ne csak a mezőgazdaságra előkészített fiatalokat juttassák ki Palesztinába, mert mi is „úttörők — chalucok” vagyunk és be akarjuk bizonyítani, hogy méltóak vagyunk, hogy a nagy műből kivegyünk részünket. Az épülő országnak szüksége van komoly, szakmailag és lelkiileg felkészült iparosságra és anélkül, hogy szándékunkban állana, leki-csinyelni a chaluci allija fontosságát, a

magunk jogait követeltük. Az a csekély számú csertifikát, melyet az iparosok részére kibocsátottak, távolról sem elégitett ki bennünket. Követeltük, hogy allijázott iparosaink az Erecben megfelelő támogatásba részesüljenek az alapok részéről, de tisztában voltunk azzal, hogy ezt csak egy módon érdemelhetjük ki: ha itt a galuthban kivesszük részünket az alapok munkájából. Az alapokért folyó munkánk eredménye akkor mutatkozott meg, midőn kivándorlási blokkunk kiküldöttei az elmúlt hetekben az országban jártak és az alapok legmesszebbmenő támogatásában részesültek. Természetesen ezen harcunkat nem egyedül, hanem világszervezetünk keretein belül vivjük meg.

A Baal Móláchá szervezetének eddigi munkája életképességének bizonyítékát adja és az eddigi eredmények — a mindkét fronton elért eredmények — alkotják tovább munkájának zálogát.

A Baal Móláchá szervezet a jövőben is szolgálni akarja az erdélyi zsidó iparostársadalom érdekeit, de nem fogja a jövőben sem szemelőli téveszteni az általános és egyetemes zsidó érdekeket sem.

A Báál-Meláchá világmozgalom története

Írta: MOSE KOLODNY

1.

A cionista világmozgalom a chaluci gondolat fejlődését csak az ifjúság köreiben ismerete, amely nevelti és előkészíti az ifjút az Erec Jisráélbe való kivándorlásra.

Nagy hiba volt azonban azt hinni, hogy a chalucit csak az ifjúság számára jelenthet értékét. A cionista mozgalom csak az ifjúság köreiben tudta táplálni és szervezett erővé formálni ezt a gondolatot, de nem tudta gyümölcsöztetni ezt a lelkek mélyén lappangó érzést a nép szélesebb rétegei között.

Az első ujtás, amit a Báál Meláchá mozgalma hozott az átváltoztatása aktív erővé annak a chaluci tettekre szánásnak, amely ott él a nép széles rétegeinek lelkében és amelynek be kell töltenie történelmi hivatását. A széles népi rétegek zsidóságát egyazon történelmi uton vezetve az ifjúsággal a zsidó nép nemzeti otthonának a megteremtéséért.

A Báál Meláchá mozgalom bevitt az országépítő munkába, az áldozatkészségét, energiáját és tapasztalatait és a semmiből teremtett. Egyedül, a cionista világszervezet segítségével nélkül nőtt a Báál Meláchá mozgalom chalucivá Erec Jisráélben és két keze munkájával és verejtékével az első zsidó városban megteremtette a kisiparnak és egyéb rokonzatásoknak a különböző ágazatait.

A második ujtás amit a Báál Meláchá mozgalma hozott, hogy a megjelenésével egyidejűleg erős akciói vezetett be a zsidó iparosrétegek elszigeteltségének megszüntetésére és megszervezésére chaluci mozgalom kereteiben, hogy előzetes felkészültséget és nemzeti nevelést adva neki, később Palesztinában a nemzeti ujjáépítés szolgálatába állítsa magát.

A cionizmus az ország fejlődésével egyidejűleg arra a meggyőződésre jutott, hogy amennyiben lehetetlen és elképzelhetetlen a zsidó falu megteremtése a chaluci ifjúság nélkül, éppen úgy a zsidó várost is csak akkor lehet megalapozni, ha olyan chaluci iparos réteggel fogunk rendelkezni,

amely tisztában van az országépítés kötelességeivel és meg tudja hozni a szükséges áldozatokat.

A Báál Meláchá világmozgalma megindította a harcot a középosztály chaluci mozgalmának az egyenjogúsításáért. Eppen úgy, mint ahogy bármely ifju nem veheti igénybe a szervezett chaluci mozgalom allijáját, csupán azt, amelyik a kereteibe tartozik, ugy nincsen joga az allijára annak a zsidó iparosnak sem, aki kívül áll ezeken a kereteken és nincs meg a szükséges chaluci nevelése és

előzetes felkészültsége, amivel hasznára válhat az országnak.

2.

A mozgalom 1933 április 26-án „Hámáimád Hábenoni” név alatt kezdődött Vilnában. A cionista mozgalom hivatalos köreiben nem sok bizalommal fogadták ezt a megmozdulást, mert nem hittek annak a lehetőségében, hogy az iparosok pauperizálódott rétegeit, amely annyira nehéz életkörülmények között él be lehet vonni a cionista mozgalom aktív munkájába. Több mint egy évi aktív cionista munka után győződtek meg a cionista szervezet illetékes körei arról, hogy ez a kísérlet sikerült. A zsidó iparosok eljárak estéről-estére a mindennapi munkájuk után megismerni a cionista gondolatot és mozgalmat, tanulni a héber nyelvet és erőt megfeszítve igyekeztek eléget tenni a cionista mozgalommal szembeni kötelességeiket.

1934 július végén a lengyelországi cionista szervezet varsói központi vezetősége elhatározta, a vilnához hasonló iparos mozgalom megteremtését a szervezet eddigi keretei mellett. A lengyelországi cionista szervezet Varsóban megtartott 11-ik kongresszusával egyidejűleg — 1934 augusztusában — volt az első összejövetele ennek az iparos szekciónak, amikor is a mozgalom felvette a „Báál Meláchá” nevet.

1935 június 9-én volt Varsóban az első országos kongresszus, amelyen 200 szekciónak a delegátusai vettek részt, 10.000 tagnak a képviselőiben. A 19-ik lucerni cionista világmozgalom kongresszus alkalmával volt az első összejövetele a lengyelországi delegátusoknak a többi országok Báál Meláchá mozgalmainak a képviselőivel. (Románia, Litvánia, Cseh-Szlovákia, Ausztria és Franciaország.) Így született meg az egységes Báál Meláchá világmozgalom Varsói központtal. A mozgalom 35 ezer 25–55 év közötti iparos-tagot számlál és a Hitáchuth Hácionim Háklálm kereteiben dolgozik. 1935 augusztusában teremtették meg az eredi mozgalmat, aminek hivatása előkészíteni a talajt az országba érkező tagok számára, és folytatni a cionista nemzeti munkát Erec Jisráélben. A palesztinai mozgalom szintén a Hitáchuth keretein belül dolgozik. 1936 április 18-án tartották meg az első konferenciát, amelyen az ország összes városából és kolóniáiból több mint 80 delegátus vett részt. A Báál Meláchá ezen tagjai a klálcionista mozgalomba belépve a cionista munka összes ágazatába fegyelmzetttséget és új alkotó energiákat hoztak és nagy szerepet játszottak az összes országok cionista szervezeteiben és nagy aktivitást fejtettek ki az alapokért való munkában.

3.

Még az 1935-ös első varsói megbeszélés alkalmával a következőkben határozták meg az erec-jiszráli szervezet feladatait:

a) Kérje a Szochnutól, hogy a szervezet oléi élvezhessék a Bóth Olim nyújtotta előnyöket.

b) Segítség az országba érkező gáluti chávéroknak, hogy könnyebben elhelyezkedhessenek és begyökerezzenek a palesztinai életbe.

c) Egy hitelintézet megteremtése, amely lehetővé tegye a tagok számára, hogy műhelyeket rendezzenek be és fejlesszék a kisipart.

d) Hogy a városok, új kolóniák mellett mellék-gazdaságokat teremtsenek meg a tagok számára a Keren Kajemet földjén.

e) Hogy szövetkezeteket és más gazdasági vállalatokat teremtsenek meg.

f) Hogy behozzanak és fejlesszenek különböző termelési ágakat, amelyek eddig idegen termékkel voltak helyettesítve.

Fennállásának első évében a palesztinai szervezet nem tudta a feladatainak egy részét megvalósítani a súlyos rajta kívül álló okokból.

Mind ezek dacára a Báál Meláchá iparos mozgalmának utját a pozitív megvalósítások jelezték. Különösebb érdemeket szerzett a nevelői munka terén az iparosság a cionista szervezetbe való fokozatos bevonása által. Így aztán évről-évre a klálcionizmus mind nagyobb teret hódított az iparosság körében és ma már határozottan állíthatjuk, hogy ideológiai szempontból a megszervezett iparosság körében a klálcionizmus uralkodik.

SZERVEZETI ÉLET

Az oradeai csoport alakuló közgyűlése

Az elmúlt hónap szervezeti életének legkiemelkedőbb eseményei között kell megemlíteni az oradeai Baal Móláchá helyi csoport nyilvános közgyűlésén tartott megalakulását. Néhány hónappal ezelőtt alakult meg Oradea a Zsidó Nemzeti Szövetség kereteiben az ottani zsidó iparosságnak egy átrétegzési szekciójá, mely már megalakulásakor szoros kapcsolatot tartott fenn szervezetünk cluji központjával. Ezen kapcsolatok során alkalmá nyílt az ottani zsidó iparosságnak megismerni szervezetünk programját, célkitűzéseit és felfogását, melyeket az ottani csoport magáévá tett és ennek megfelelően lecsatlakozott szervezetünkhöz.

A csoport alakuló közgyűlése a cluji központ részéről *Schläsinger Samuel*, *Abrahám László* és *Lévy Arje* chávéroknak utaztak át Oradeára, ahol az ottani zsidó iparosság nagy érdeklődése mellett folyt le a nagyszabású demonstratív gyűlés, mely révén az ottani zsidó iparosság formailag is bekapcsolódott a Baal Móláchá szervezet munkájába. A szervező bizottság részéről a gyűlést *Katz Hermann* nyitotta meg, üdvözölte a megjelent iparosokat és a központ delegátusait. Ismertette azt a fejlődést, amelyen az oradeai zsidó iparosság keresztülment, amíg eljutott a Baal Móláchá szervezetig. Örömeinek adott kifejezést, hogy ezen szervezés során sikerült egy táborba tömöríteni Oradea zsidó iparosságát, mely nagy létszámánál fogva egységes szervezeti keretbe tömörítve igen nagy eredményeket lesz képes felmutatni. A következő felszólaló *Schwartz Lajos*, az oradeai zsidó iparosság ismert vezetője, aki hivatkozva a zsidóság súlyos helyzetére, szükségessé látja, hogy ma a zsidó iparosság is foglalkozzon zsidó problémákkal, mert elérkezett az idő, amikor ennek az iparosságnak is a zsidó közösségben kell dolgoznia. Oradea zsidó iparossága ezt az álláspontot tette magáévá, amikor megjelenésével felelt a hozzá intézett felhívásra. Tragikus a zsidóság mai sorsa és ebből a tragikus sorsból a ki vezető utat csak egymást segítve, közös erővel, a szervezett iparosság fogja megtalálni.

Ezután dr. *Weisz Endre*, a ZsNSz elnöke szólalt fel, rövid szavakban vázolja a világ zsidóságának súlyos helyzetét és kiemeli ezekben az időkben az egységes zsidó szervezeti keret kiépítésének szükségességét. Ilyen keretnek helyi viszonylatban egyedül az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség felel meg, amely biztosítani tudja a mai zsidó élet törvények szerinti szabad mozgását, amit ma sem a hitközségek, sem pedig egyetlen más zsidó szervezet sem tud biztosítani. A zsidó népiélet szükségletei kizárólag a ZsNSz vállaira neheznek és ez hivatott egyedül a zsidó tömegek nevében beszélni, mert maga mögött tudja az erdélyi zsidóság legszélesebb tömegeit. És abban a percben, amikor az oradeai zsidó iparosság belkapcsolódik a Baal Móláchá szervezet munkájába, ugyanakkor részesevé lett a Zsidó Nemzeti Szövetség általános nemzeti programjának is. Befejezésül eredményes munkát kíván a Baal Móláchá oradeai csoportjának és a helyi csoport legmesszebbmenő támogatását igéri meg. Ezután *Lévy Arje*, a cluji Báál Móláchá központ nevében szólal fel. Összefoglalóan ismerteti a Baal Móláchá szervezet célkitűzéseit majd kihangsúlyozza egy őszinte belső-hazugságoktól mentes munka szükségességét, mely őszinte és harcos munka egyedüli eszköz, eredmények felmutatására. — Egy igaz zsidó iparos szervezetben nem szabad félni a munkától és nem szabad a mozgalomban megtűnni a békés hazugságokat. Egy tisztultabb és fegyverezettebb munkát akar a Baal Móláchá szervezet a zsidó iparosságért a cionista mozgalomban végteni. A szervezet csak a végzett munka jogán részesíti tagjait eredményekben és a formai belépés a szervezet kereteibe csak a munkához való lehetőséget jelenti. Mindenki munkájának megfelelően fog a mozgalom eredményeiből részesedni.

Abrahám László központi delegátus a következő szónok; ismerteti a zsidóság egészségtelen gazdasági felépítését és ráter az átrétegzés problémájára, amely prob-

lémával leghivatottabban a zsidó iparosságnak kell foglalkoznia.

Ezután a jelölő bizottság előterjeszti a megválasztandó vezetőség névsorát, melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott. A megválasztott vezetőség nevében *Weisz Sándor* elnök köszöni meg a zsidó iparosság megnyilvánult bizalmát. Erre a bizalomra csak egy lehet a vezetőség válasza: fokozott munka a szervezet kiépítése céljából, egy felelős zsidó iparos társadalom megteremtése Ardeal legnagyobb létszámú zsidó városában.

Ezután *Blattner József* aienök tesz ígéretet a váradi zsidó iparosság nevében, hogy minden tekintetben eleget fognak tenni azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket a zsidóság mai helyzete megkövetel és teljes erejükkel be fognak kapcsolódni Erec Izrael építő munkájába, melynek felépítése ma a zsidóság egységes feladata.

A gyűlés befejezésül *Schläsinger Samuel*, a Baal Móláchá szervezet országos elnöke szólal fel és azon reményének ad kifejezést, hogy ezen alakulógyűlés határkövet jelent a váradi zsidó iparosság történetében, mert a mai gyűlés egy új munka, új rendszer, egy új tartalom kezdetét kell jelentse. Biztosítja az oradeai iparosságot, hogy a Baal Móláchá szervezet központja mindent megtesz az irányba, hogy az ottani csoport, amelynek nagy lehetőségei vannak, minden tekintetben a szervezet legerősebb és leghatalmasabb csoportja legyen.

A gyűlés a késő déli órákban ért véget, a délután folyamán összeült az újonnan megválasztott vezetőség a központ kiküldötteinek jelenlétében. Ezen gyűlés során megtárgyalták azon első gyakorlati tennivalókat, amelyek a szervezeti keret fokozottabb elmélyítése végett szükségesek.

Vidéki látogatások

Az elmúlt szervezeti hónap az intenzív szervezés jegyében telt el. A központ kiküldöttjei több helységbe látogattak el, részben a meglévő csoportok munkájának intenzívebbé tételéért és a kapcsolatok szorosabbra fűzése érdekében, másrészt újabb csoportok megszervezéséért.

Marghita. A szervezet központja részéről *Sioviacs Dezső* chávérunk látogatta meg április 30-án marghitai csoportunkat. A nagy létszámú csoport, mely egyike a szervezett legrégibb csoportjainak igen értékes munkát végez. *Sioviacs chávérunk* látogatása során alkalmá volt két ízben is gyűlést tartani a csoport ottani vezetőivel. Vezetői megbeszélések során megtárgyalták azokat a helyi kérdéseket, melyek lehetővé teszik a marghitai csoport további fejlődését és eredményes munkáját. Külön megbeszélés lett megtárgyalva a helyi csoport sikel akciója, mely *Fuchs Dezső* elnök irányításával, még *Sioviacs chávér* jelenlétében indult meg.

A zsilvölgyi csoportok meglátogatása. *Lévy Arje* chávér a központ részéről sorra látogatta a Zsilvölgyben levő csoportokat: *Petrosani*, *Vulcani*, *Aninoasa* és *Lupeni*. Ezen ut alkalmával lehetőség nyílt, hogy a központ kiküldöttje minden csoport vezetőségével megvitassa azokat a kérdéseket, melyek szervezeti munkánk előterében állnak. A zsilvölgyi csoportok speciális földrajzi helyzeténél fogva, egyöntetű kívánság volt szorosabb körzeti kapcsolat kiépítése, amely lehetővé teszi néhány új csoport megalakítását a Zsilvölgyben, valamint a bányavidék legkisebb helységében élő egyes zsidóknak is bekapcsolását a Baal Móláchá munkájába.

Petrosani. A körzet legnagyobb csoportja, 60 tagot számlál. *Kratz Hermann* vezetése mellett dolgozik minden irányú cionista munkából kivézi részét, jelenleg egy saját otthon kibérelése áll munkájuk középpontjában, mely otthonban egy kis tanító műhelyt terveznek berendezni.

Vulcani. Egy kis község egyetlen cionista csoportja és így egymaga végzi a helység összes cionista munkáit. 20 tagja van, *Moldován Samuel* vezetésével dolgozik.

Lupeni. 40 tagot számláló csoport *Friedmann Jenő* és *Wiesel Jakab* vezetésével dolgozik a helyi viszonyoknak megfelelően értékes átrétegző munkát végez. El végből a cluji csoport mintájára egy kis konyhakereskedő és hivatalnok tagjainak átrétegződésére.

kereskedő és hivatalnok tagjainak átrétegződésére.

Aninoasa. Igen értékes kicsiny csoport 14 tagot számlál *Schwartz Dezső* agilis vezetésével, ki az egész zsilvölgyi szervezést kezdeményezte és kinek további szervezési munkájához nagy reményeket fűzünk. A csoport egyedül végzi a kicsiny helység összes cionista munkáit. Az alapokért és a sikel akcióban kifejtett munkája különös értékkel bír.

Targu-Mures. Iparos szempontból igen fontos pontja Erdélynek, ahol eddig nem dolgozott szervezetünk csoportja. A központi vezetőség határozata értelmében *Fischhoff Emil* látogatta meg a helységet, ahol tárgyalásokat folytatott *Reichsfeld S.* a Poale Cedek elnökével, *Fodor Miksa*, *Rosenfeld Ármin*, *Hamlet János* és másokkal, kik ígéretet tettek, hogy a szervezet előkészítő munkájában részt vesznek és ígéretet kapott a cionista helyi csoport vezetőitől, hogy az iparosságnak segítségére lesznek a szervezési munkában. A szervezet központja nagy reményeket fűz *Jichak Hecht*, a Keren Hayesod fődelegátusának, szervezetünk ismert barátjának ottartózkodásához, ki szintén segítségünkre lesz a csoport megszervezésében.

Bistrița. A csoport meghívására a központ kiküldöttjeként *Fischhoff Emil* látogatta meg a csoportot, ahol alkalmá volt személyes megbeszélések, vezetőségi ülések s egy taggyűlés során a legapróbb részletekig megtárgyalni a helyi csoport összes problémáit. A csoport felhasználta *Fischhoff chávér* jelenlétét egy reorganizációs közgyűlés megtartására, ahol *Fischhoff chávér* tartott referátumot a szervezet problémáiról. A reorganizációs ülésen megjelent az igen szép eredményeket felmutató Poale Cedek egész vezetősége, melynek nevében *Hirsch Lázár* elnök a legmesszebbmenő támogatást ígerte meg és azon reményének adott kifejezést, hogy harmonikus munka során sikerülni fog mindkét iparos szervezetnek a maga munkaterületén eredményeket felmutatni. — *Olbaum Márton* helyi KKL biztos javaslatára a közgyűlés a következő vezetőséget választotta: Elnök: *Schläsinger Ignác*, kit egyhangú lelkesedés sel választott meg újra a közgyűlés, alelnök *Nussbacher Hermann*, pénztáros *Schulinger Lipót*, titkár *Jognatinczi József*, ellenőr *Fuchs Jenő*, KKL—KH és sikelbiztos *Fuchs Izidor* és kulturreferens *Schwartzberger Mose*, ki nemrég költözött Besztercére és munkájától nagy eredményeket vár a csoport. A közgyűlés *Schläsinger Ignác* elnök zárószavaival ért véget, ki megköszönte az iránta megnyilvánult bizalmat és arra kérte a csoport tagjait, támogassák őt munkájában. A csoportnak nagy munkalehetőségei vannak és minden remény meg van arra, hogy az újonnan megválasztott vezetőség eredményes munkát fog kifejteni.

Cluji helyi csoport. A tagok egyre nagyobb létszámában látogatják a helyi csoport mezőgazdasági telepét. Az utóbbi hetekben a több oldalról jövő kívánságoknak megfelelően a telep ki lett bővítve méhészettel és baromfi udvarral. Ugyancsak elkészült az új öntöző mű is, ami lehetővé fogja tenni a kert intenzívebb kihasználását. A jövő hét vasárnap tartja egyébként a helyi csoport a mezőgazdasági telep felavató ünnepségét.

Több mint egy hete folyik a városban a KKL Galil akciója, mely akcióban a tagok legnagyobb része mint kísérő dolgozik a már első napokban elért eredmények biztosítják, hogy hasonló eredményes lesz a cluji helyi csoport munkája ebben az akcióban is, mint amilyen volt a múlt év őszén a Keren Hayesod munkában.

Lusztig Andor visszatérte. A napokban érkezett vissza *Lusztig Andor* chávér, szervezetünk eredi delegációjának egyik tagja. Már eddig több gyűlésen és megbeszélésen számolt be eredi tapasztalatairól, valamint teletépesi akcióknak részét, végzett munkájáról. A közeli hetekben *Lusztig chávér* meg fogja látogatni a csoportok egy részét, eredi beszámolójának megtartása végett.

Szabó Eugen rt.
Női divatruháza
CLUJ

Kóser, Vegetáriánus

étterem,
olcsó abonoma, kihordásra is.
Cluj, Cal. Marechal Foch 1-3. em.

DAHLIA

művirágszalonn legizélésesebb és legmodernebb művirágok, menyasszonyi koszorúk raktáron és megrendelésre, kikülszönzésre is.
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 5. I. em.

Finom és értékes ajándéktárgyak: nipppek, kristályok, kobaltok, márkás porcellánok, szőnyegek, képek, képeretek, művészi kerámák nagy választéka olcsó árakon:

"PAX"

CLUJ, CAL. MARECHAL FOCH 6.

Bébi cikkeek, gyermekkoscsik, kötött-árak legolcsóbban a

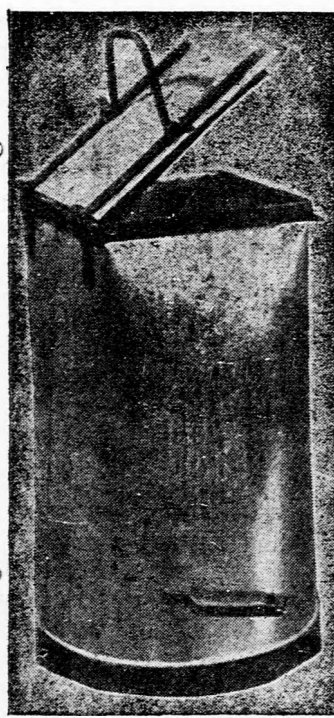
B-B ÁRUHÁZBAN

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND 20.

MANDEL FRANCISC

női divat szabó
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND 19.

Hatóságilag jóváhagyott személtáca

Kapható:

MOZES SÁNDOR-nál
CLUJ, P. CAROLINA 5. SZAM.

A B

A Balkán-szöv ferenciája szerdében a következő: Az egyes Balkán forgalom, 2. köztávíró és telefon tika kérdések, a programot átte lapíthatjuk, hogy lyik a tanácskoz különböző nemze zötti egyezmény kívánalmaknak elégtő módon. Mégis újabb meg toz egyezményeket igényelnek, kelt államok millitanak a mostan nak. Ezzel magy szes érdekelt áll: ságpolitikaikat gi szakértőket Románia részéren részt vett ma is.

Hogy a Balkán renciájának ily n leg azokkal a kü

Közep

Szilárdabbak a pap

A bucaresti töz zepes forgalom m folyamalakulás. A piacán a favorito tal javult, a több Stabilizarea 64.62 es, a Kisajátítási évi jasadék 68.25 nagy címletei 83.75-ös, az adót százalékos Conso árfolyamon zárt. dabbak. A Banca jel 5525 lejre, a lejre szilárdult, a jel 745 lejre elany a Comro 215 lej.

Az aran általános az öss

Londonban megte kölcsönökre. A t csönszerződést. P kölcsönt. A nemz Az albán kormány mány által kiboc közep

Zürich, május 20 lagos világpolitikai bizakodás volt tap gateurópai tözsdék hetek óta tartó nag keveset enyhült. A idézöje főleg az a európai tőkéknek vándorlása ugyszöly és az elmit hét f Montrealba érkező feladásuk voltak. tartott irányzata m telfolyósítási tevék megjavult tőkékín csökkenő tendenciá ban már megtörtén gyel és román E Egyidejűleg számok tos új kölcsönével i

KÖZGAZDASÁG

A Balkánszövetség gazdasági konferenciája

A Balkánszövetség hetedik gazdasági konferenciája szerdán kezdődött meg Bucurestiben a következő hivatalos programmal: 1. Az egyes Balkán államok közötti árucsergőzvények, 2. közlekedési kérdések, 3. posta, táviró és telefonforgalmi kérdések, 4. turisztikai kérdések, 5. egyéb kérdések. Ha ezt a programot áttekintjük, úgy rögtön megállapíthatjuk, hogy csupa olyan kérdésszerű folyik a tanácskozás, amelyeket már eddig is különböző nemzetközi és egyes államok közötti egyezmények szabályoztak, az eddigi kívánalmaknak megfelelően legtöbbször kielégítő módon. Hogy aztán ezek a kérdések mégis újabb megvitatást, az ezzel kapcsolatos egyezmények esetleg gyökeres módosítást igényelnek, igazolják azt, hogy az érdekelt államok mily nagy fontosságot tulajdonítanak a mostani bucurestii konferenciának. Ezzel magyarázható az is, hogy az összes érdekelt államok a legelőkelőbb gazdaságpolitikaikat és a legkiválóbb gazdasági szakértőiket küldték el Bucurestibe, míg Románia részéről majdnem mindegyik ülésen részt vett maga Gafencu külügyminiszter is.

Hogy a Balkánszövetség bucurestii konferenciájának ily nagy fontossága lett, az főleg azokkal a külpolitikai, földrajzi és gaz-

daságpolitikai változásokkal magyarázható, amelyek a legutóbbi konferencia óta lejátszódtak a közeli államokban. Eme változások miatt új rendszerek, új elvek léptek életbe egyes államokkal kapcsolatos külkereskedelmi forgalmakban, az árucsergőzvényekben ugyyszólván teljesen megszűnt a szabadkereskedelmi elv, a legtöbb kedvezmény elve és helyébe különböző — speciális jellegű — külkereskedelmi és más gazdasági egyezmények léptek. Mivel ennek az új külkereskedelmi rendszertípusnak további fejlesztésére van kilátás, a jelenleg érvényben levő fentemlített egyezmények mároról-holnapra szükségteleneknek, vagy alkalmatlannak bizonyulhatnak. Eppen ezért a bucurestii konferencia vitája már most foglalkozik előre a várható változásokkal és a Balkán szövetség delegátusai a metálan elkerülhetlenül való módosítások alapelveit már most meg akarják beszélni, azzal, hogy az esetleges átmenet zökkenőmentes lehessen. Ebből a szempontból tehát a bucurestii konferenciát nagyfontosságú tanulmányi konferenciának lehet tekinteni, mivel a megbeszélések eredményeiből fognak kiindulni az egyes Balkán államok a később szükségessé válható egyezménymódosítások előkészítésénél.

Közepes forgalom mellett hullámzó a bucuresti tőzsde

Szilárdabbak a fixkamatozású papírok és a bankrészvények, lanyhultak a petróleumpapírok, egyenletlen az árfolyamalakulás az ipari részvényekben

A bucuresti tőzsdén az elmúlt héten közepes forgalom mellett hullámzó volt az árfolyamalakulás. A fixkamatozású papírok piacán a favoritok árfolyama egy-két ponttal javult, a többieké tartott maradt, a Stabilizarea 64.62-es, a Desvoltarea 63.62-es, a Kisajátítási kötvény 60-as, az 1933. évi járadék 68.25-ös az Inzestreaarea kötvény nagy címletei 88.75-ös, a kis címletek 83.75-ös, az adóbon 51-es, az 1935. évi 3 százalékos Consolidarea kötvény 44.25-ös árfolyamon zárt. A bankrészvények szilárdabbak. A Banca Națională részvény 25 lej 5525 lejre, a Româneasca 10 lej 580 lejre szilárdult, a Credit Industrial 10 lej 745 lejr elanyhult, a többi változatlan, a Comro 215 lej, a Credit Român 385 ej. A

biztosítási papírok alig tartottak, a Dacia Románia 4075 lej, a Generala 1170 lej, az Agricola Fonciera 330 lej, a Naționala 260 lej. A petróleumrészvények lanyhábbak, az Astra-Románá 10 lej 895 lejre, a Steaua Románá 10 lej 335 lejre, a Credit Mianier 15 lej 245 lejre lanyhult, a Concordia változatlanul 542 lej, a Redevența 172 lej. Az ipari részvények árfolyama egyenletlenül alakult a Resita 25 lej 515 lejre, a Tramway-Bucuresti 10 lej 1150 lejre javult, a Mica 35 lej 1660 lejre, a Letea 10 lej 1025 lejre, a Telefon részvény 110 lej 1125 lejre lanyhult, a Titan-Nadrag Calan változatlanul 1555 lej, a Carpatina 590 lej.

Az aranyelvándorlások megszűnésével általános javulási tendencia mutatkozik az összes nyugateurópai tőzsdéken

Londonban megtették az előkészületeket az egyes keleteurópai államoknak nyújtandó kölcsönökre. A török parlament ratifikálta a németekkel kötött 150 millió márkás kölcsönösszerződést. Párizsban percek alatt jegyezték le a hat milliárd frankos nemzetvédelmi kölcsönt, a nemzetközi cukorkartell pótkötvét. Az albán kormány minden külkereskedelmi egyezményt felmondott. Csak a Franco kormány által kibocsájtott pezetabankjegyek forgalmaképesek "panyolországban. Javult a közepEurópai valuták árfolyama a zürichi magánforgalomban

Zürich, május 20. Az elmúlt hét viszonylagos világpolitikai csendességében további bizakodás volt tapasztalható az összes nyugateurópai tőzsdéken és pénzpiacokon, ha a hetek óta tartó nagy tartózkodás még mindig keveset enyhült. A kedvezőbb hangulat előidézője főleg az a körülmény volt, hogy az európai tőkéknek a tengerentúltra történő vándorlása ugyszólván teljesen alább hagyott és az elmúlt hét folyamán a Newyorkba és Montrealba érkező ilyen aranytételék régebbi feladásuk voltak. Londonban az értéktőzsde tartott irányzata mellett élénkebb volt a hitel-folyósítási tevékenység is, amit főleg a megjavult tokekinlátal és a kamattételek csökkenő tendenciája tett lehetővé. Londonban már megtörtént az előkészület a lengyel és román kölcsönök kibocsájtására. Egyidejűleg számolnak Bulgária 500.000 fontos új kölcsönével is, amelyet az angol kon-

solvált és amelyekért Bulgária hadianyagnak számít nyersanyagokat és árukat vásárol Angliában. Nagy feltűnést keltett a londoni Cityben, hogy a török parlament az angol-török szövetségi szerződés aláírása után ratifikálta Törökországnak a német kormányval kötött 150 millió márkás kölcsönösszerződését, amelyekért a törökök Németországban vásárolnak hadianyagokat. Párizsban úgy a tőzsde, mint a pénzpiac helyzete szintén sokat javult az elmúlt hét folyamán, amit legjobban az a körülmény bizonyít, hogy a most kibocsájtott hat milliárd frankos nemzetvédelmi kölcsönt percek alatt jegyezték le. A kölcsön husz éves és 5 százalékos kamatozású. A francia kormány rögtön meg is tette az előkészületeket a nemzetvédelmi kölcsön második trancheának kibocsájtására is.

Még feltűnőbb a javulás a különböző sem-

AZ EGÉSZ VILÁG MEGGYÖZÖDÖTT

„BIZTOSITHATOM, HOGY MEGSZÜNNEK A LOKÉSEK, NAGYOBB SEBESSÉGET ÉR EL, KONNYEBBEN VESZI AZ EMELKÉDESEKET, JOBBAN INDIT ÉS GYORSIT, HA ETHYL UNIREA KÉKBENZINT HASZNÁL.”

„AZT HITIEM, HOGY MINDEZ A MOTORTÓL FÜGG.”

az Ethyl Unirea Kék Benzin felsőbbrendűségéről, amely a modern magas nyomású motor IDEÁLIS ÜZEMANYAGA

Mindazok, akik kezdetben tamáskodtak, MA AZ ETHYL UNIREA KÉKBENZINT HASZNÁLJÁK, miután meggyőződtek olyan üzemanyag szükségességéről, amelyet olyan kiváló nyersalajból készítenek olyan modern desztillációval, amilyent az Unirea Társaság laboratóriumaiiban használnak.

Az Unirea társaság készítményeit, az Ethyl Unirea Kék Benzint és az új Luboilt a vállalat rendkívül előkelő tisztviselői az Unirea 125 tölőtálmomásán árulják.

Ethyl UNIREA KÉK Benzin UNIREA

leges államok pénzpiacain. Így a svájci jegybank legutóbbi jelentésében a tokekievándorlás teljes megszűnéséről, aranykészletének emelkedéséről számol be. Hasonló a helyzet Belgiumban, Hollandiában és Svédországban is, sőt a belga jegybank a négy százalékos leszámítolási kamatlábat 3 százalékra szálította le az elmúlt héten. Viszont a kis Balti államokban a pénzpiaci helyzet tovább romlott, amit az elintézetlen Danzig-kérdéssel magyaráznak. Ezzel magyarázható, hogy a litván jegybank az 5 százalékos leszámítolási kamatlábat 7.5 százalékra emelte fel és bankráta emelést várnak Esztországban és Lettországban is.

A Wall-Streeten az elmúlt héten szintén javuló volt a helyzet, amit ezalkalommal a kedvezőbb európai tőzsdéi hírekkel magyaráztak, másrészt pedig az amerikai ipar általános javuló foglalkoztatottságával, ami az egyes európai államok nagy USA-beli hadianyagrendeléseivel áll összefüggésben.

A nyugateurópai árutőzsdéken az elmúlt héten tartott volt az irányzat, a legtöbb nyersanyagban változatlan árákkal, azonban a legtöbb nyersanyagban — különösen a kartelizált nyersanyagokban — az elkövetkező napokra fokozottabb keresletre számítanak. Legjobb bizonyítéka ennek, hogy a legkevésbé elhelyezhető cukorban is mutatkozik most számottevő kereslet, aminek hatása alatt a Nemzetközi Cukorkomite jövő heti konferenciáján nemcsak a kvótacsökkentési tervek maradnak el, hanem még az egyes cukorexportőr államoknak 228.000 tonnás pótkötvét is engedélyeznek. A nemzetközi buzakomité a napokban befejezi londoni tanácskozásait. Mivel a buzapiaok helyzete az elmúlt hetekben javult, az elhelyezetlenek hitt készletek előreláthatólag a remélténj is kisebbek lesznek. a nemzetközi buzakomité elérkezettnek tartja az időt, hogy a tervezett buzavilágkonferenciát június első napjaira összehívja. Erre a konferenciára nemcsak a buzaexport-

tör, hanem a nagyobb buzaimportőr államokat is meg fogják hívni.

Az olasz kormány utasítására az albán kormány az elmúlt héten Albánia minden érvényben levő külkereskedelmi és fizetési egyezményét felmondta, azzal, hogy külkereskedelmi téren Albánia, mint az olasz birodalom szerves része működik tovább.

A nemzetközi devizapiacokon az arany iránti kereslet alább hagyott, azonban a nemesfémek árai nem változtak. A spanyol kormány az elmúlt héten körlevelet intézett a fontosabb devizatőzsdékhez és az egyes jegybankokhoz, amelyben bejelentette, hogy csak a Franco kormány által kibocsájtott új pezetabankjegyek forgalmaképesek, míg az 1936. év előtti kibocsájtású, valamint a spanyol polgárháború alatt a köztársasági kormány részéről kibocsájtott pezetabankjegyek érvénytelenek és azoknak Spanyolországba történő bevitelle is tilos. Ugyanakkor fixálták a pezetadeviza hivatalos árfolyamát, amely a zürichi devizatőzsdén 13.50—15.50 száz pezetánként. A zürichi magánforgalomban — a Franco kormány fenti rendelkezése után — az 1936. évi előtti kibocsájtású 100 pezetas bankjegyek 5-re, míg a Negrin-féle bankjegyek 50 centimesre estek. Az egyes nyugateurópai devizák közül az elmúlt héten a svájci frank árfolyama mindenütt javult. A font, dollár, francia frank és holland forint egymáshozközti árfolyama nem változott, Zürichben mindegyik egy árnyalattal lanyhább. A közepEurópai valuták a zürichi magánforgalomban egy árnyalattal javultak, a márkabankjegyeket 57—59-es, a pengobankjegyeket 41.50—42.50-es, az olasz lirabankjegyeket 14.80—15.80, a zlotybankjegyeket 57.50-es, a dinárbankjegyeket 6.25-ös, a csehekrona bankjegyeket 3.50-es árfolyamon jegyzik. A lejbankjegyek árfolyama tartottak. A zürichi magánforgalomban 1.35—1.45-ös, Budapesten 2.60—3.45-ös árfolyamon jegyzik a lejbankjegyeket.

Eugen rt.

Pénzüntézet hírek

A marosvásárhelyi *Leszámitoló Bank Rt.* közgyűlésén az igazgatóságba választottak: dr. Csiki Kálmán, Dudutz Antal, Farakas Imre, dr. Fekete Andor, Fleissig Sándor, Heltai Béla, Kálmán Henrik, dr. Lakatos Sándor, Máriaffy Lajos, Mikó László, Mudra Alajos, Radó Pál, dr. Sebest Jenő és dr. Stoina Péter.

A *Marosvásárhelyi Általános Kereskedelmi Bank Rt.* közgyűlésén az igazgatóságba választottak: Roscaférd János, Elek Gyula, Sándor Mór, Roscaférd A. József és Révész Ernő.

A *Marosvásárhelyi Kishitelek és Takarékpénztár Rt.* közgyűlésén az igazgatóságba választottak: Sennenszék Béla, dr. Erdélyi Emil, dr. Horváth Simon, Rothmann Mór, Reiszfeld Miklós, Schaefer Miksa, Sejovitz Béla és Vámos Sándor.

A *Gyergyói Bank és Takarékpénztár Rt.* közgyűlésén az igazgatóságba választottak: dr. László Dezső, dr. Csiky János, dr. Fejér Mihály, dr. Klein Vilmos, dr. Márton Andor, Pácurariu Ioan, Czimbalmos Imre és Madaras Ágoston.

A *Gyergyói Első Takarékpénztár Rt.* közgyűlésén az igazgatóságba újválasztottak: Sáska Andor, Lázár János, dr. Miklóssy Viktor, dr. Makray Domokos, Marton Tamás, Vajda László, Formayer Frigyes, Dobribán Sándor és Angi István.

A *déli Kishitelek és Takarékpénztár Rt.* közgyűlésén dr. Weinberger Manó, Rosmann Tóbiást és Weiss mérnököt az igazgatóság tagjává választották.

A megyesi *Banca de Păstrare si de Credit S. A.* közgyűlésén az igazgatóságba választottak: Ing. Iosif Fabin, Karl Roth, Fritz Siegmund és Wilhelm Stürzer. A közgyűlés az elsőbbségi részvények után hét százalékos osztalék fizetését határozta el, míg a törzsrészvények után nem fizetnek osztalékot.

Az *Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt.* közgyűlésén az igazgatóságba választottak: dr. Ioan Luciu, Orbán Andor és dr. Wozslea István.

A *Homoródi Takarékpénztár Rt.* közgyűlésén az igazgatóságba választottak: Paulini Mihály, Sadler János, Dermeth János, Christiani Andrei és Tontsch János.

A *Tenkei Takarékpénztár Rt.* közgyűlésén Bica Lajost az igazgatóság tagjává választották.

A nagybányai *Banca de Credit S. A.* május 29-én közgyűlést tart, amelyen határoznak a felszámolásról.

A *Mehédia Cassa Banca de Credit S. A.* május 21-én közgyűlést tart, amelyen határoznak az intézet további működése felől.

Cégbejegyzések

A karánsebesi *Industria de Lemn Munden si Borlova-Armenis S. A.* legutóbbi közgyűlésén Ion Răducanu volt minisztert az igazgatóság tagjává választották, akit a törvényszék bejegyezt.

A kolozsvári *Industria de Lut si Piatra S. A.* legutóbbi közgyűlésén magába olvasztotta az *Industria de Piatra din Cluj S. A.* felszámolás alatt álló vállalatot. A fuziót a törvényszék bejegyezte.

A szatmári *Casa Naționala S. A.* legutóbbi közgyűlésén a vállalat felszámolását határozták el. Felszámoló: Doros Sándor és Emil Tisea, akit a törvényszék bejegyezt.

Az aradi *Fabrica de Ape Gazoase Umite S. A.* közgyűlésén a 3.200.000 lejes részvénytőkének 2 millió lejre történő leszállítását határozták el, amit a törvényszék bejegyezt.

A Központi Adóügyi Bizottság legújabb döntései

Az Uj Kelet május 14-i számában közöltük, hogy a Központi Adóügyi Bizottság a Hivatalos Lap május 6-i számában közzétette az 1938 április 30.—1939 március 15. között hozott összes adóügyi döntéseit. Ezeket a döntéseket részben az Uj Kelet május 14-i, részben előző számaiban közöltük. Az alábbiakban folytatólagosan adjuk az általunk még nem ismertett ilyen döntéseket.

A részvényesek által befizetett összegek a tőkeemelés keresztülviteléig tőkekamatadókötelesek

Több részvénytársaságnál az adóellenőrök tőkekamatadó nem fizetése miatt kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, mivel a részvényesek által tőkeemelés céljaira befizetett összegek után nem fizettek tőkekamatadót, a tőkeemelés keresztülviteléig. Az ezzel kapcsolatos recursok alapján a Központi Adóügyi Bizottság úgy döntött, hogy az ilyen összegek tőkekamatadókötelesek a tőkeemelés teljes keresztülviteléig, ha az illető vállalat az ilyen előrefizetett össze-

geket saját céljaira felhasználta.

Az elhunyt alkalmazott özvegyének adott végkielégítés adómentes

Egyik bucaresti vállalat elhunyt alkalmazottja özvegyének segély, illetőleg végkielégítés címén az elhunyt három havi fizetésének megfelelő összeget fizetett ki, azonban a fizetési adót nem róta le és az ellenőrző közegek kihágási jegyzőkönyvet vettek fel. A Központi Adóügyi Bizottság döntése alapján a bírságot törölték és a Központi Adóügyi Bizottság döntése szerint az ilyen segélyek adómentesek, mivel azok temetési költségmegtérítésnek tekinthetők.

A kéteskövetelések tartaléka a kinnlevőségek hat százalékával dotálható

A Központi Adóügyi Bizottság döntése szerint az 1939—40. pénzügyi évben a kétes követelések tartaléka az összkinnlevőségek hat százalékának megfelelő összeggel dotálható a bruttó nyereség terhére, illetőleg a veszteség-nyereség számla tartozik oldalán e címen ekkora összeg állítható be.

A kikötővárosok gabonatorzsdéin tartottak a buza- és kukoricaárak

A kanadai földművelésügyi miniszter hivatalos vetésjelentése szerint Kanadában és USA középső államaiban évek óta nem tapasztalt nagy szárazság van, az annyira áhított májusi esők ugyszólván teljesen kimaradtak úgy, hogy a kanadai földművelésügyi miniszter becsülése szerint az *észak-amerikai államokban a közepesnél is gyengébb buza termésre van kilátás.* Ennek hatása alatt az amerikai gabonatorzsdéken tartós árszilárdulások mutatkoznak, nemcsak buzában, hanem a többi gabonaneműekben is. Az európai gabonatorzsdéken az elmúlt hét óta teljesen megszűnt a kanadai és USA-beli buza nyomasztó kínálata. Mivel az olaszok, németek és a spanyolok, valamint az északi államok fokozott keresletével szemben csak az argentinai kínálat áll, úgy Rotterdamban, mint Liverpoolban a buzaárak tartották a váltak, míg Hamburgban némi árszilárdulások is mutatkoznak.

Romániában a fontosabb gabonatorzsdéken, közepes forgalom mellett, a buza és kukoricaárak tartották voltok az elmúlt héten. A belföldi gabonatorzsdéken élénken figyelik azokat a tárgyalásokat, amelyekkel a kormány az új termésből eredő buzafelesleget e lakarja helyezni, különös tekintettel a Németországgal és Angliával megkötött gazdasági egyezményekre. Az olajmagvak és a kukorica iránt a kereslet — különösen a németek részéről — tovább fokozódott, az olajpogácsa exportja és ára teljesen visszaesett, amióta a Banca Nationala csak erős deviza ellenében engedélyezi az olajpogácsa exportját.

A hét végén a fontosabb romániai gabo-

natörzsdéken a következő árakat jegyezték: *Bucuresti:* 78 kgos buza (1 százalékkal idegen anyaggal) 41.250 lej, 79 kgos (3 százalékkal) 40.650 lej, Dunavidéki kukorica 40.750 lej.

Brăila: 78 kgos buza (2 százalékkal) 41 ezer 400 lej, 71—72 kgos rozs (4 plus 3 százalékkal) 30.500 lej, 59—60 kg-os árpa (6 százalékkal) 40.000 lej, napraforgómag 50.000—51.000 lej, kendermag 76.000 lej, lenmag 130.000 lej, repce 54 ezer lej, Ialomita bab 111.000 lej, kénezett Victoria borsó 63.000—65.000 lej, takarmányborsó 50.000 lej, kukorica 41.750 lej.

Galati: 78 kgos buza (3 százalékkal) 40 ezer 500—40.750 lej, 59—60 kgos árpa (6 százalékkal) 36.000 lej, 40 kgos zab (5 plus 5 százalékkal) 47.000 lej, 69—70 kgos rozs (5 plus 5 százalékkal) 32.000 lej, I-a bab 111.000 lej, tökmag 91.000 lej, napraforgómag 50.000 lej, Victoria borsó 65.000 lej.

Constanța: 79—80 kgos buza (2 százalékkal) 42.500—42.750 lej, 59—61 kgos árpa (5 százalékkal) 36.625 lej, 71—72 kg-os rozs 31.500 lej, száritott kukorica 42.750 lej, Naveta repce 72.500 lej, Transilvania bab 116.000 lej.

Temesvár: A bányai gabonapiacokon a forgalom csekély, kereslet alig van, az irányzat lanyha. Árak: temesi buza 36.500 lej, torontáli buza 37.500 lej, kukorica 40 ezer lej, korpá 35.000 lej, zab 45.500 lej, takarmányárpa 38.000 lej, tavaszi árpa 41 ezer lej, muharmag 32.000 lej, napraforgómag 40.000 lej, tökmag 77.000 lej vagononként.

Ipari és kereskedelmi vállalati hírek

A *Mărăsesti S. A. R. pt. Industrii Chimice* vegyipari konzern 1938. évi mérlegében 100 millió lej részvénytőke és 6 millió 361.449 lej rendes tartalékalap mellett 14 millió 161.572 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 196.314.395 lej. A közgyűlést június 2-án tartják meg.

A *Fabrica de Hârtie Petresti S. A.*, Bucuresti, amelynek üzemel Péterfalván vannak, az 1938. évi mérlegében 120 millió lej részvénytőke és 12 millió 216.034 lej rendes tartalékalap mellett 22.534.736 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 203 millió 448.965 lej. A közgyűlést június 3-án tartják meg.

A *Fabrica de Hârtie Busteni S. A.* papirgyár az Ipari Hitelintézettől 40 millió lejes hosszulejáratu kölcsönt kapott, amit a vállalat ingatlanaira betábláztak.

A növényi otajgyárak kartellje, az *Oficiul de Vânzare al Uleinilor Vegetale S. A.* a Postacsekpenztártól 4 millió lejes kölcsönt kapott.

A kolozsvári *Silvania S. A. pt. Comerțul de Lemne, Masini Uzate si Pier Vechi* 1938. évi mérlegében 1.500.000 lej részvénytőke mellett 135.343 lej veszteséget mutat ki.

A mérleg főösszege 3.172.552 lej. A közgyűlést május 26-án tartják meg.

A kolozsvári *Valea Somesului S. A.* 1938. évi mérlegében 1 millió lej részvénytőke mellett 114.236 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 2.029.357 lej. A közgyűlést május 28-án tartják meg.

A kolozsvári *Emil Union S. A. R.* (zománcedénykartell) 1938. évi mérlegében 1 millió 2000 lej részvénytőke mellett 41.684 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 7.993.176 lej. A közgyűlést május 30-án tartják meg.

Az aradi *Nor-Coc Bonetarie S. A.* 1938. évi mérlegében 2.500.000 lej részvénytőke mellett 463.563.75 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 7.281.273 lej.

A megyesi *Samuel Karres Bőrgyár Rt.* 1938. évi mérlegében 25 millió lej részvénytőke és 2.022.000 lej tartalékalap mellett 3.410.234 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 114.559.690 lej. A közgyűlést május 28-án tartják meg.

A brassói *Fratii Schiel S. A.* gépgyár 1938. évi mérlegében 33 millió lej részvénytőke és 4.492.500 lej rendes tartalékalap

Csak a

GRAND HOTEL LAPAYETTE
ben lakjon
Bucurestiben

Központi fekvés. Komfort. Olcsó. Otthonos.

CALEA VICTORIEI No. 11. Telefon 3-3410.

mellett 622.034 lej tisztanyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 121.347.814 lej, a bruttó árnyereség 54.066.024 lej. A közgyűlést május 22-én tartják meg.

A *Corona Filatură de Lână S. A.*, Ghimbav (Brassómegeye) 1939 március 31-én lezárt 1938—39. évi mérlegében 48 millió lej részvénytőke mellett 4.721.044 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 68 millió 178.504 lej. A közgyűlést május 31-én tartják meg a Brassóban, a Schergyár nagytermében.

A megyesi *Vitrometan Fabrica de Sticlărie S. A.* 1938. évi mérlegében 20 millió lej részvénytőke és 2.707.994 lej tartalékalap mellett 1.761.263 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 149.290.378 lej. A közgyűlést június 1-én tartják meg.

Az aradi *S. A. pt. Comerțul de Lemne din Arad* 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke és 313.691 lej tartalékalap mellett 1.056.402 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 14.925.284 lej. A közgyűlést május 25-én tartják meg.

A temesvári *Atlanta Industria Textila S. A.* 1938. évi mérlegében 6 millió lej részvénytőke és 200.000 lej tartalékalap mellett 240.523 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 13.790.325 lej.

A temesvári *Institutul Chirurgic Orthopedic S. A.* 1938. évi mérlegében 2 millió lej részvénytőke és 152.240 lej tartalékalap mellett 84.961 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 3.496.407 lej.

A marosvásárhelyi *Sanatoriul Târgu-Mures S. A.* 1938. évi mérlegében 4 millió lej részvénytőke mellett 75.324 lej veszteséget mutat ki. A mérleg főösszege 12 millió 280.667 lej.

Az élesdi *Hephaistos S. A.* 1938. évi mérlegében 6.300.000 lej részvénytőke mellett 146.092 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 15.642.525 lej.

A dicsőszentmártoni *Hercules Téglá és Cserépgyár Rt.* 1938. évi mérlegében 5 millió lej részvénytőke és 703.825 lej tartalékalap mellett 445.420 lej tiszta nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 17.386.197 lej. A közgyűlést június 4-én tartják meg.

A brassói *Emeta Fabrica de Articole de Email si Metal S. A. R.* 1938. évi mérlegében 3 millió lej részvénytőke mellett 28 ezer 703 lej nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 4.286.676 lej. A közgyűlést május 31-én tartják meg.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52—143.59
font	662.40—672.75
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.90—77.07
svájci frank	31.81—32.29
francia frank	3.78—3.85
márka	40.50—41.50
pengő	25—27
csehkorona (hivatalos)	4.68—4.77

As exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai bonyhábak. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1623—1638
angol font, 20%-os kvóta	1380—1412
angol font, 40%-os kvóta	1015—1045
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	156
dollár, 30%-os szabadkvóta	308
svájci frank, 30%-os kvóta	80.75
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.30
belgas (killing)	59.25
belgas, 15%-os	58.50
zloty, 30%-os kvóta	67.50
svédkorona, 30%-os kvóta	87.50

a Báal-Melachapokban tért vissza

elmo

Cluj-Kolozsvár, m...
kötő egyik kapitány...
velemet, belenéz, m...
gol vizumot, mosoly...
— Palesztinába?...
— Igen, — mond...
— Nagyon jól fog...
mondja barátságosa...
„Esit din Tará”...
Tehát hivatalosan...
szágból”, pedig haj...
mán kereskedelmi...
sége csak egy óra...
nagyja el a conste...
már a hófehér haj...
sokszínű jegyzete...
erőtleni magamra...
galmait... A molé...
éles fénycsövéket...
pán, titokzatosan bu...
tenger, amelynek...
sárgás, szentes...
sziklákhöz, valaki...
emigráns asszony...
Egymásután érke...
tistánó hajókofferje...
hínné, hogy a kapu...
ennyi csomaggal. A...
variasak a művész...
polyba utaznak s t...
nak is a hajótól...
magjait rakják m...
ágyemű és egyéb...
ber úgy ragaszkod...
hoz, a régi életét...
őska diványpárná...
világért...

A hajó fedélzetén...
ki egyszerre. Már...
csinos, rékkabátos...
lassan leengedik és...
hajóra. A fedélzet...
nézem ezt a siető...
parton. Egy ismer...
a kis vonatmotort...
leful a hangja. M...
zeten, mindenki...
után, elegáns...
kalauzoknak mind...
sok utas tolong...
ten. Emigráns zs...
osztrákok, olaszok...
Hetekkel ezelőtt m...
va. A Basarabia a...
testvére a Transsy...

Iszlamb

Utitársam Flore...
kedik az utasokkal...
magyarázza Pales...
kenyen invitálja...
Aviban egy konc...
elhelyezkedünk a...
szép „mozgóhotel”...
szárodik a fény. I...
megyünk a fedélz...
a csillagokat, maj...
vonulunk az étter...
koszt remek szak...
bizonyosságot. Vál...
tudjuk az öt fog...
felkeltet megvárj...
beszen szeli a ké...
hatalmas vörös k...
táron azt érezzük...
az ég a tengerrel...

Másnap már is...
thal barátom már...
lönös tekintélye...
Erebben... Ő nem...
mit és semmin s...
„Konstantinápoly”...
állunk, de a Hét...
fedélzetéről, me...
tom. A török kor...
től szigorúan lez...
Este van már, a...
alatt elshuan a h...
són ki, ahol kiss...
szállunk. Kényelm...
ahol hivatalos id...

Kékdánu s...
egy...
AL...
csodal...
Cluj, Str...

LUSZTIG ANDOR,

a Báál-Melacha kiküldöttje a napokban tért vissza Erecből és

elmondja palesztinai élményeit

Cluj-Kolozsvár, május 20. a constantjai kikötő egyik kapitánya kezébe vette az utlevélemet, benéz, meglátja a szabályos angol vizumot, mosolyog és megkérdezi:

— Palesztinába?

— Igen, — mondom örömmel.

— Nagyon jól fogja magát érezni ottan, — mondja barátságosan és ráúti a bélyegzőt: „Esit din Tará”.

Tehát hivatalosan már „elmentem az országba”, pedig hajó „Basarabia”, a román kereskedelmi tengerészeti egyik büszkesége csak egy óra múlva, pontosan éjfélkor hagyja el a constantjai partot. Csomagom már a hófehér hajóóriáson van, forgatom a sokszínű jegyzeteket, próbálok nyugalmat erőltetni magamra, leküzdni az utazás izgalmait... A moló végén a világítótorony és fénycsóvákat lövel az éjszakába, pompán, titokzatosan bug mint egy gázsziróna. A tenger, amelynek vendége leszek öt napig, sárgás, szennyes habokat csapkod a parti sziklákhöz, valaki, egy nyugtalan német emigráns asszony azt mondja: *vihar lesz...*

Egymásután érkeznek az utasok. Két tisztán hajókofferjeit hozzák, az ember azt hiszi, hogy a kaputalaji maharadzsza utazik innéi csomaggal. A vámtisztek rendkívül udvariasak a művésznőkkel, akik Konstantinápolyba utaznak s holnap délben már bucsuznak is a hajótól. Lengyel emigránsok csomagjait rakják most fel, zsákokba varrva ágyművi és egyéb háztartási cikkeket. Az ember úgy ragaszkodik minden ócska holmijához, a régi életét itt hagyja egy újert, de az ócska diványpárnájáról nem mondana le a világról...

Indulunk...

A hajó fedélzetén ezer villanykörte gyullad ki egyszerre. Már ott vannak a „posztón” a csinos, kékkabátos tengerészisztek, a hidat lassan leengedik és én elsőnek szállok fel a hajóra. A fedélzet karfájára támaszkodom s nézem ezt a siető, rohanó emberáradatot a parton. Egy ismerősöm szól fel hozzám, de a kis vontatómotoros túlkölésének zajába befel a hangja. Már sokan vagyunk a fedélzeten, mindenki „lázasan” kutat a kabinja után, elegáns „stewardok” (hajóipincérek) kalauzolnak mindenkit a helyére. Rendkívül sok utas tolong a harmadosztályu fedélzeten. Emigráns zsidók, lengyelek, csehek, osztrákok, olaszok, magyarok és oroszok. Hetekkel ezelőtt már minden hely el volt adva. A Basarabia a legjobb román hajó, iker-testvére a Transylvaniának. A luxus és első-

osztályu berendezés valóban minden képzelet felülmúl. Színes szobák mellett ugyanolyan színű fürdőszobák vannak, kékszoba mellett két márvány, süllyesztett fürdőkád, gőz lepedőszáritóval, kék telefontal. Az ebédlő a legelegánsabb fővárosi étteremmel is felveheti a versenyt s a bár, piros bőr és fényes csőbutoráival olyan, mint a moziban a „helyszin...” A másodikosztály is előkelő szállodának felel meg, míg a harmadik tiszta, szép, persze nincs selyempaplan és telefon, de finom gyapjúpléd van. Ugy zuggnak körülöttünk a hajók, csak a mi nagy fehértestű óriásunk áll mozdulatlan s hangszórója viszi szét minden zugba a kapitány parancsait.

A Basarabia hozzásimult a parthoz, a lépcsőhid mellett kis asztal áll, a vámtisztek és granicsárok mozgóirodája. Rengeteg ember érkezik, hoztártartozók, rokonok, akik bucsuzni jöttek, nemcsak az utasoktól, hanem a hajótól...

Hatalmas, szélesvállú, tömpeorrú, gyapjas-haju ember áll némán a hajó mellett. Két tucat fekete szemét egy percre se venné le a hajótól csak kalapját szorítja kezében és innen fentről látom ahogy a kürtőzóra megfeszülnek izmai. Még ebben az izgalmas percben, a legnagyobb élményt jelentő pillanatban sem tudok elsiklani felette.

— Ki ez az ember?

— Régi ismerősünk, — feleli udvariasan a hajótiszt. **Mofi Spakov Rmónia volt zsidó boxbajnoka**, aki veretlenül kellett lemondjon a bajnoki címéről.

— Veretlenül?... Igen... Tudom, mert... — Ne mondja ki. Nagy bánatot hordoz a szívében. Tavaly velünk volt Palesztinában. **Nem talált ellenfeleket**. Visszajött. Minden hajóindulásnál itt van. Némán bucsuzik attól a hajótól, amely azon a parton köt ki, ahol ő nem tudott gyökeret verni...

A hajó teste megreng. A tiszt közelebb hajol.

— Figyelje csak, — sugja — sir... A fúrge kis motoros hangos póffékléssel huzza el a hatalmas hajót a parttól. Etes dudálás. Még ki tudom venni az arcokat, még látom a tisztet rangjelzését és megfigyelem, a parttól senki se mozdul... A hajó lassan megfordul, belehasít a tengerbe s egyszerre irtózatossá dübörgéssel megindulnak a gépek... A kis motorost lekapcsolják, a köteleket felhúzzák, a partból már csak egy fényvász marad. Körülöttem mindenütt tenger és tenger... Istenem, elindultunk...

Istanbul, ahol félnek a zsidóktól és Athén, ahol ujjaéled a mult...

Utitársam Florenthal „Juncsi” már ismerkedik az utasokkal. Egy litván uriaszónynak magyarázza Palesztina szépségeit és előzőkenyen invitálja meg csütörtök estére Tel-Avivban egy koncertra. Lassan kényelmesen elhelyezkedünk a kabinunkban, barátságos, szép „mozgóhotel”-szoba, kerek ablakán beszűrődik a fény. Lefeküdni nem tudunk. Kimegyünk a fedélzetre és szótlanul bámuljuk a csillagokat, majd vacsorára jeleznek és bevonulunk az étterembe. A szigorúan kóser koszt remek szakácsművészetéről tesz tanúbizonyságot. Változatos, bőséges étlap, aili tudjuk az öt fogást megenni. Az első napfelkeltét megvárjuk a fedélzeten. A hajó sebesen vörös a két vízmezőt s amikor a nap hatalmas sűrűs korongja felbukik a láthatáron azt érezzük, hogy most ölelkezik össze az ég a tengerrel...

Másnap már ismerőseim vannak. Florenthal barátom már népszerű a hajón, ahol különös tekintélye van annak, aki már járt Erecben... Ő nem kérdezi a pincérektől semmit és semmin sem csodálkozik... Istanbul „Konstantinápoly” az első kikötő, ahol megállunk, de a Hét domb városát csak a hajó fedélzetéről, meg lehetős távolságról láthatom. A török kormány nagyon fél a zsidóktól, szigorúan lezárta a sorompóit előlünk. Este van már, amikor a karcsú minaretek alatt elsuhan a hajónk, hogy Pireusban kőssön ki, ahol kissé szédültem, inogva partraszállunk. Kényelmes autocar rept Athénbe, ahol hivatalos idegenvezető magyarázatai

mellett megcsodáljuk az ő és az Uj várost. Mintha a történelemből lapjait forgatnánk, úgy járjuk Athén utcáit, majd holtfáradtan térünk vissza a hajóra. Másnap szélder este van.

„Le sana haba bö Jerusalajim”

Nincs az az avatott toll, amely hiven le tudná írni ezt a szédert a nyílt tengeren. A világ minden részéből kiüldözött zsidók ültek le egy négy méter hosszú asztal mellé, hogy utban Erec Jiszrael felé a felszabadulás esélyét megünnepeljék.

Az asztalfőn egy lengyel egyetemi tanár ül. Mellette egy orosz halkereskedő, hófehér szakállu csizmás bácsika. Egy német orvos a kislíával. Az egyik, aki a mult évben volt „Barmicve” kérdezte a „Manisatant”. Aztán egy cseh mérnök, egy prágai áruháztulajdonos és egy volt bécsi parkettgyáros. Mellém egy lángoló szemű chaluc került. Vasfogai val ropogtatta a kissé vastagra sült macsezt és közben hevesen vitatkozott egy budapesti fogorvossal, aki „átképezte” magát s most mint vizsgálótt cukrász vág neki az uj világnak.

Sohasem fogom ezt a szédert elfelejteni. Mintha egy különös zsidó világ uszott volna a hatalmas tengeren, egy furcsa, különös zsidó világ, ahol nincsenek rangok, vagyoniok, címek, csak testvéri feloldottságban élő zsidók vannak... Szerettem volna, ha napokig eltart ez a szédert, mert jólesett megkeresni és megtalálni egymást. A német gyáros és a prágai áruháztulajdonos akiket a buta sors csaknem szembéállított egymással két ellenséges fronton, most törek a heber nyelvet s avval dicsekedeznek, hogy ki hány szót tud héberül?

A kis chaluc, akinek kezén nyomott hagyott a „Hachsara” kemény munkája, héber énekekre tanítja a pesti muzsikust, aki

egyenesen a palesztinai operába megy a pesti aszfaltról.

— **Manisana halajla haze?** — kérdezi a kis német fiucska vékony hangján a lengyel tanártól.

Es látom, hogy mindannyiunk szemében ott van a válasz, de kimondani nem bírja egyik sem:

Igen, ez az éjszaka nagyon különbözik mindegy éjszaktól...

Szólni nem tudok, a hátamon végigfut a hideg, torkomban döög a szívem, amikor a lengyel egyetemi tanár befejezi az imát:

Le sana haba bö Jerusalajim...

Millió és millió zsidó ajkán hangzik el most ebben az órában ez az ima... Hányszor mondtam én is, reménykedve vagy csüggedve „**Le sana haba bö Jerusalajim**”. Aztán multak az évek „multak a könnyek, jött a dacos, kemény cionista munka... és holnap... holnap, mielőtt ez a csodálatos gyönyörű nap p-henni tér, én Jerusalajimban leszek...!”

Salom!

Reggel megmagyarázhatatlan izgalom fut végig a hajón. Még ugyan nem látunk földet, de a hajó személyzete jelzi, hogy nemsokára Palesztinában vagyunk.

— Ez már zsidó tenger, — magyarázza Florenthal s anygali nyugalommal csomagolja bőröndjeit. Kilenc órakor már a fedélzeten vagyunk. Az izgalom percek alatt nő. Mindenki előre bámul, a hajó orrát lesi, ott véli a partot felfedezni. Egyszer valaki elkialtja magát:

— **Tel-Aviv!!!** Apró, gyufaskatulyaszerű házakat látunk először. Aztán egy motorcsónak berregését halljuk és megbabonázva feszült figyelemmel nézünk a part felé. Egy kilométerre vagyunk a minden zsidó álmától, a Szent földtől, a hazánktól...

Hirtelen lassít a hajó. Kötélhúzó hull le a motorcsónak elé s az angol és zsidó vámtisztek felkapaszkodnak a Basarabiára.

Mindenki feljűk tolong. Az utlevélvizsgálat gyors, előzékeny és felkiismeretes. Minden utasnak rendben van a passzusa.

El sem bucsuzunk egymástól. **A ház kihajt a partra.**

Itt vagyok tehát és hálátelt szívvel az otthon maradt chavérokra gondolok. Nekik köszönhetem, hogy ezt a fenséges pillanatot megérhettem...

Egy hordár jön felém.

— **Salom!** — mondja a világ legtermészetesebb hangján és átveszi csomagjaim vevényeit...

— **Salom!** — üdvözlöm rajta keresztül az egész ereli zsidóságot és szédületen támo-lyogva megindulok küldetésem teljesítése felé.

Herzlia, a világ legboldogabb emberének földje

Az első utam Herzliába vezetett. A finom beton-ut-on hangtalanul siklik autónk a **Herzlia Hanoar Hacioni kibuc** felé. Pár perc múlva már a chalucok között vagyunk és ebben az izgalomban elfelejttem Tel-Aviv beton csodáit, a hajóutat, mindent, mindent... Csak egy lebeg előttem: **a föld...**

Almodozásaimból fegyveres ör harsány kiáltása riaszt fel, de arcára azonnal mosoly ül, amikor Florenthal barátomat meglátja. — **Chaver Florenthal, Salom!** — üdvözlő örömmel és belé karol. Majd mi is megismerkedünk. Kiderül, hogy erdélyi fiu. Szatmárról jött és a kibucban él már egy éve. Bekalauzol a nagy beton házba, itt és négy kisebb házban laknak a kibuc tagjai. Most még üres a ház, a chalucok csak egy óra múlva jönnek haza a munkából.

Megismerem Becker Mikit, a kitűnő brásói szavaló művészt, felgyürt ingujjal, hófehér kötényben áll a pékség előtt. Itt, ő a mester. Kitérő örömmel fogad. Érdekes, nem kérdezi, hogy mi újság „otthon”? Ő neki már itt van az otthona, hozzá nőtt az ereli földhöz s amikor beszél a széles buzamezőkről, becézi, valósággal simogatja szavakkal...

Csak itt lehet megérteni, mit jelent minden talpalatnyi föld, ami a miénk! Lesétlünk a játszótérre. A kibuc öt kis gyermeke éppen rohamot intéz fatevéken az arabok ellen és egy pöttömnyi legényke, hangos héber vezényszavakkal biztatja társait. Két nevelőnő vigyáz a rendre, szórakoztatja és oktatja a gyerekeket. Esős időben tágas levegős szoba áll rendelkezésükre, hol minden elképzelhető játékszer van felhalmozva. Nincsen ma boldogabb gyermek a világon, a palesztinai gyermeknél...

Amikor ezeket a boldog, egészséges arcu gyermekeket látom, vézna, sovány, kopott ruhájú gyermekek jutnak eszembe, akiket elszakítottak a szüleiktől s kis kezükbe jáltak helyet vándorbotot nyomtak. Akik elbucsztak örökre a szülői háztól, a mackótól, a hajasbabától... Itt egy más világ van, ahol csak egyetlen „mumus” létezik s ez a fehér-burnuszos barna képű arab. Felni azonban senki nem fél. Csodálatos az a biztonság, ahogy ezek az emberek itt élnek. Hol van már fölük a görnyedt hátú, gyáva, lenézett zsidó? Ezek itt mind hősök, akiknek munkájában fejeződik a hátkon és akik éjszaka is fegyveresen alsznak...

Jönnek már haza, vidéman, nótázva. A tuss-szobában jéghideg víz záporozza testük, átöltöznek és fegyelmezetten, nem mohón ülnek le a közös étkezés-asztalhoz. Nem kérdezik mielő áll az étel, ami előttük van, azt ők termelték, az ő munkájuk gyümölcse. A nagy 8 lámpás rádió hangszórója a legfrissebb híreket szervoizra a vacsora mellé, kis pihenés után már gyülekezik a pályán a Wolley-Ball csapat. Hogy ezek a fiúk nyolc órai megerőltetett munka után milyen hévvel és passzióval tudnak játszani. Ebben a kibucban vanak **Hanita neghuditásának nősei**, élükön a kitűnő humoru Szafirral, aki a labda játékból is szereti maga mellett érezni „bachurájtát”, a dolgoskezi Szulamithot. Hát Beck Dov chaver a „szentjános kenyér exportőr”? A játékban mindig ő vezet. Ő ugyan még „ravak”, de a legjobb úton van a házasság felé.

Hanna asszony felügyelete mellett dolgozik a varroda, gondosan ügyelve a kibuc tagjainak ruházatára. Külön raktára van a téli holmiknak, amikre itt igazán nincs szükség. Felejthetetlen három nap volt, amit ennek a minta-kibucnak a körében eltöltöttem. Jártam kint a mezőn, dolgoztam és daloltam velük, este horát táncoltam Beck Dov szájharmónikájának pattogó ütemére. Feloivadtam a testvéri közösségben és amikor elbucszunk a vizontlítás reményében, örökre szívembe zártam Herzliát, kedves, dolgos chalucáival együtt.

A Szent falnál ima és őrség a beton fedezékben

Másnap kirándultunk Jeruzsálembé. Nincs bennünk félelem, amikor a szűk arab sikátorokon keresztül ballagunk Jeruzsálem uccáin a **Szent fal** felé. **Szombat** van. Minden harminc lépésre fegyveres zsidó örök állnak, de minden házban ott leselkedik az arab terrorista gyilkos golyója. Ki törődik ilyenkor a halállal, amikor minden lépés közelebb visz a Szent falhoz? Az angol rendőrség házikója mellett hirtelen elém bukkan a **Szent fal**. Először megdöbbenünk a színes tömeg láttán, aztán mi is elvegyülünk az imádkozók között. **Színes selyem kaftánok szinompás légiója, nehéz selyem dusan aranyozott talcsok borulnak az imába görnyedt háttakra**. Ezt az áhitatot nem lehet még fegyvergolyóval sem megzavarni. A Szent fal tetején hatalmas drótsóvény védi a záradokokat az Omár mecset arabjaitól. Mindenütt csak könny, zokogás és panasz. Körműkkel kaparják a Szent fal követ, reszkető ajakkal csókolják a Szent falat, ahol enyhülést, vigasztalást és biztatást vélnek találni.

Indulunk hazafelé, mert este **Herzlia erőtítményein leszünk inspekciók**. Az előretolt betonállványok mögött ébren virraszt a chaluc őrség. Szemükben tűz, elszántság s kezük rajta a gépfegyver ravaszán. Ejjfélle az arabok felől mozgolódás hallszik, de félröppen a zsidó állásokból három világító rakéta, figyelmeztetvén az arabokat: **jó lesz vigyázni, mi is ébren vagyunk!!!**

A hajnal békésen köszönt ránk. Apróbb csoportok indulnak a mezőre, frissen, pihenten, fiatalon. A betonfedezékben őrségváltás van. A chaluc, aki az egész éjszakát szemlelhunyás nélkül a gépfegyver mellett töltötte, most kezébe veszi az ásót. Indul elvetni a zsidó buzát... (Folytatjuk)

Kiégett villanykörtéjét ne dobja el, mert

A LADDIN

jóra cseréli fel.

Cluj, Str. Memorandului 13.

Tükörkészítést, üvegcsiszolást, épületüvegezést és képekretézést a legmodernebb kivitelben készít a

Schwartz Tükörgyár

ANTON FINKLER

író, számloló, sokszorosító gépek és National kassza szaküzlete, fotokópia készítés

Cluj, Str. Reg. Maria 9. Tel.: 14-93

GRAND HOTEL

LAPAYETTE-ben lakjon Bucurestiben

fort. Olcsó.

Telefon 3-3410.

Yereséget mutat 347.814 lej, a 024 lej. A köz-ák meg.

inã S. A., Ghim-március 31-én le-48 millió lej 044 lej nyeresé-68 millió lej május 31-én tart-berg-gyár nagy-

Fabrica de Stic-geben 20 millió 994 lej tartalék-nyereséget mutat 9.290.378 lej. A tják meg.

itul de Lemne din 3 millió lej rész-talékalap mellett putat ki. A mér-ej. A közgyűlést

ndustria Textila 6 millió lej rész-talékalap mellett tat ki. A mérleg

Chirurgic Ortho-egében 2 millió 0 lej tartalékalap get mutat ki. A 7 lej.

ntorinul Targu-egében 4 millió 75.324 lej veszte-összege 12 mil-

A. 1938. évi mér-énytöke mellett utat ki. A mérleg

ercules Téglá és mérlegében 5 mil-3.825 lej tartalék-tiszta nyereséget zege 17.386.197 4-én tartják meg.

ca de Articole de 1938. évi mérle-työke mellett 28 utat ki. A mérleg közgyűlést május

zeti Bank

rfolyamai:

- 141.52—143.59
- 682.40—672.75
- 683.09—673.44
- 75.90—77.07
- 31.81—32.29
- 3.78—3.85
- 40.50—41.50
- 25—27
- 4.68—4.77

ndforgalomba ho-mal bnyhábek. a következő árfo-

- kvóta 1828—1638
- 1380—1412
- 1015—1045
- kvóta 185
- 395
- 80.75
- kvóta 9.30
- 59.25
- 58.50
- 67.50
- 87.50

Kékágyú szagtalan petrólgázfűző egyedüli szaküzlet

ALADDIN

csodalámpa lerakatban Cluj, Str. Memorandului 13.

Barzilay István:

Helyszíni riport a telavívi sztrájkokról

A telavívi nagy napról szóló alábbi tudósításunk repülőpostával érkezett

Tel-Aviv, május 20. Tizenhatodikán este a Herzl utcán megtámadtak két angol rendőrt. Elszedték fegyverüket és elbocsájtották őket. Ugyanaznap éjjel valaki felkuszott a kormányhivatal tetejére, az Allenby és Jaffa ut sarkán, leszedte az angol lobogót és kitűzte helyébe a kék-fehér zászlót. Egész éjjel ott lengett a kék-fehér zászló. Így virradtunk arra a reggelre, amikor a lapok hírtül hozták, hogy este hirdetik ki a rádióban a Fehér Könyvet, azaz „Öfelsége Kormányának új palesztinai politikájának irányelveit”, ahogyan zengzsetes nyelvzetben a kormány hivatalos közleménye tudtul adta. A Fehér Könyv tehát megjelenik, mégpedig nem is a londoni, hanem a kairói. Amikor az újságolvasók átböngészik a Haarecet, mely pontosan értesült a dolgokról és huszonnégy órával előzőleg közölte már a végleges döntéseket, már tudta mindenki, hogy ebből a három éves huzavonából valami katasztrófális komoly veszély született meg, olyan csapás, melyhez hasonló ritkán érte a zsidó népet. Ilyen csapás volt Típus, ilyen Torquemada, ilyen Hitler. És lázasan lüktetett a kis zsidó ország, melyet „palesztinai állam” akarnak minősíteni, 30 százalékos zsidó kisebbséggel. Csesz plakátok jelennek meg, a könyv megjelenése után megszervezendő polgári ellenállásról. A napról, amelyen ez ország zsidó népe méltóságát teljesen és erejének teljében, annak büszke tudatában felemeli szavát egy történelmi árulás ellen.

Eg a Migration Office
Mért ismételtük meg, amit már mindenki hallott, amit mindenki olvasott? Fél-tizenegykor koválygó emberekkel telik meg az ucca. Szédült emberek ezek, akik ezernyi sorscápból menekültek ide, hogy most valami itéletfét halljanak meg önmagukról és önmaguk ellen. Aligha lehetett embert látni tizenegy óra után Tel-Aviv sötét uccáin május 17-én. Csak az Allenby ucca és a Jaffa ut

sarkán csapott fel valami láng. Ismeretlen tettesek behatoltak a kormányhivatalba, amit itt úgy hívnak, hogy Migration Office. A migrésn, s tüzet gyújtottak annak irattárból. Az íróasztalokat, írógépeket összezúzták, a berendezést darabokra törték. A nép boszúja, vagy csak felelőtlen cselekedet? Elégítették néhány ezer zsidó kérvényét a certifikátért, sok zsidó utlevélét, akik vizumot kértek és talán még néhány drága certifikátot is elégették. De az angol hivatal és a felzúduló népharag nem ismer logikát. Az éjszakában messze fényel a láng és a rendőrök gumibotja dolgozott egy keveset, az épületről letépett angol lobogó fölött...

Csak hogy az Angol Birodalom olyan részvénytársaság, mely nemigen gyengül meg hasonló zászló-szentségtől... Olyan részvénytársaság, mely annak osztogatja részvényeit, akitől jobb ellenszolgálatot vár. Ezért aztán Fekete Könyv lett a fehér könyvből...

A sztrájk reggelén
De itt ujjászületett zsidó fajta él, mely fel tudja emelni a fejét. Egy hatalmas testté gyuródott össze Tel-Aviv zsidósága és ezen a testen soktíz ezer emberi fej kiáltotta, sikoltotta, üvöltötte az egyetlen akaratot. Nyolc órakor telistele a zucca. Mindenki tudja, hová kell mennie. Minden uccán plakát adja hírlül, hol kell gyülekeznie az ucca lakosainak. Minden szervezet megindul és ha akarod, elsorolom, hogy összegyűlt a gazdasátrások egyesülete és a palesztinai zenekar, összegyűlt a kéményseprők egyesülete és a munkás sportegyletek, a Makkabi és a háztulajdonosok, a bérlők és kereskedelmi ügynők. A Hitachdut Olej Germánia és a Habima, a zsidó orvosok és a héber írók és mindenki, minden minőség és végeláthatatlan mennyiség. És minden csoport tudta, mikor kell indulnia, mikor csatlakozik hozzá a másik csoport.

tisztalelkű zsidó harcos, aki a szószékről úgy emelkedik ki, mint tiszteletreméltó törzsa, harsogó, messzeszálló hangon lázító beszédet mond, a nyilvánvaló szembezállást prédikálja az áruló államhatalommal... „Es mindegyik álljon a helyén, te, népem ifjúsága és mindegyikőtök folytassa az építést. És én mondom nektek, ha hozzátok közelenedek, hogy munkátokban megzavarjanak, fegyveresen álljatok ellen!”... Mint életrekeltek antik szobor, olyan ez az ember, a kétfelé tartott karjával, a tengeri szellőtől himbált patriárka szakállával! És úgy zeng a hangja, mint szent parancs és mint elődök üzenete, folytatni utolsó vércseppig a harmadik honalapítást... Olyan a beszéd, mint ha egybefonódó zsinórt sodortak volna a hanghullámokból... és úgy szakad meg egyszerre, mint rémült ember lélegzetvétele... Utána félpercenyi hökkent csend ereszkedik a térségre és aztán felharsan nyolcvanezer torokból: „Le a Fehér Könyvvel!”

Zalman Rubasov a Vaad Leumi üzenetét hozza Tel-Aviv zsidóinak. A szó sulyosan zeng ennek a nagyszerű szónoknak az ajkáról: árulás! Az a politika, mely sorra elárulta szövetségeseit, el akarja árulni a zsidó népet. A nép türelmelet várt és vércseppben épített. De ez a zsidó nép nem enged eltemetni jogait. És épp azért, mert ez a nép élő, építeni akaró valóság, mert ez a nép itt és a demokratikus országokban él és jogait ismeri, ez a Fehér Könyv nem lesz halálos ítélet, hanem csak új harcra való lendítőkerék.

— Lendős anyák, akiknek különös gonddal kell arra ügyelniük, hogy bélműködésük rendben legyen, ezen célt úgy érhetik el, ha időközönként reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet isznak. Kérdezze meg orvosát.

Es utána fegyelemre szólít Nedivi városi főjegyző szava. Fegyelemre. Munkára. Építésre. És felolvassa a palesztinai nemzet vezetőinek határozatát a Fehér Könyv ellen. Büszkén szól ennek a határozatnak az utolsó pontja: „Minden zsidónak joga van bevándorolnia Palesztinába és minden zsidónak kötelessége ebben segítséget nyújtania!”...

Nem vett el a remény
Utána pedig a hangszórón keresztül intonálták a Hatikvát. Nem vett el a reményünk. Könnyez szemü asszony pillantok meg magam mögött, aki elcsukló hangon énekl, nem vett el a reményünk. Nem vett el, nem vett el... Nyolcvanezer ember énekl, sirja, panaszkol, nem, nem vett el a reményünk. Milyen különös, milyen szép, hogy a zsidó himnusz a reményhimmusz. „Ne felejtset el a zsidó nép örökkévalóságát”, sugja nekem egy felirat a tömegből. „Ne felejtset, ne felejtset”. Izrael örökkévaló mint az Isten. Hát elveszhet a reményünk?...

Kinyílnak a kapuk, megyünk hazafelé. Végig a négykilométeres Dizengoff uccán, melyen most végeláthatatlan tömeg hullámlk. És a tömeg keresztl néha angol rendőrautó szalad át. Messzidübbörg „Buz! Buz!” kiáltás fogadja őket. Az autók mindig beiskolnak a legközelebbi mellékkuccba. Kő is repül. Vészesen nehéz a hangulat, csak szikra kell...

Harcot a maroknyi nép a világbirodalommal. Mint annakidején a Makkabeusok. Ők is győztek és övek lett az ország.

Kétezerkét száz évvel ezelőtt történt ez. Most ugyanaz? Igen, mert hazát keres a zsidó nép és vizsgálja kell jönnie őseinek földjére. Ez a föld pedig a miénk lesz, bizonyosan a miénk...

nyitható működő megadta

te a kereskedelmi szőltsák fel az érörvényes rendelkezérvény ugyanis szilalmaz és azok, akikntét nem várják lejig terjedő pénz egy évig terjedő

teke avára

vonatkozhat. A den alkalmazott, ztosítónak, heti 1 a fenti alap jaalkalmazott viseli, teles azt levonni, a külön rovataban en, akik bélyeggel e a heti 1 lejes illeoható le a Fondul a fenti rendelet tetegségilyző pénzák a munkaadók

ntesülnek alól

oztak, április 1-től előírás szerint ve-követelt kereske-

a az ezen osztály- iparosok számára Ékot engedélyezett ésük rendbehozan azonban, ha a ének eleget, al- a bélyegtörvény 6 rendelkezéseit. elépett új bélyeg- agokat és a bank-ereskedelmi váll- foglalo főkönyv az illető vállalat a, hogy a főköny- apok (kartotékla- lapok után kell t.

gázálarcot zni

B. típusu maszka 48 cm. között van, -en felül van, ak-

gyi minisztérium gázálarcot ára a le az a munkások pól: Az iparos és éának ára a mun- éan lejnél kisebb arcának ára tizen- 00 lejes napikere- nak ára a nyolc nagyobb napikere- ap alatt, havi átható le az alkál- ebből.

mázolót csak Z - ot s Str. Mem- on: 35-70.

Rt. ház

Felvonul Tel-Aviv népe

Es így ment ez reggel 9 órától óramü- pontosságú rendben és példát mutató fegy- lembe. Felvonult egy zsidó város zsidó népe, végig az Allenbyn és végig az Eliezer Ben Jehudán, a stadion felé. És akinek ideje volt előre szaladva kényelmesen beülni az újság- ró páholyba, az látta ezt a felvonulást, amint bejutott a stadionba. Elöl a paleszt- inai frontarcosok, azzal az egyruhával, amelyben Trumpeldor elesett és azzal a pett, öreg kék-fehér lobogóval. Ime, ez az a légió, mely segítette Angliának elfoglalni Erec Jiszraelit. Aztán felvonulnak a hadirok- kantak s megérkeznek a tiszti egyesület tag- jai. És felvonul a Makkabi, élén a kék-fehér félrússal: „A Makkabik országát a Makkabik fiának”. Es felvonul a Noár Haoved, a dolgozó ifjúság. Ó, ki írhatná le ezt, ezt a rengeteg, napsütötte, fiatal arcot, ezt a sok feszülő, lendülő, szétlő-naptól edzett, ha- crakész gyönyörű testet? Ezer és ezer, pompás rendben és defillálól ütemességben, ó, milyen büszkén és milyen tettekre készen menelő zsidó fiúk és lányok, a mi boldogabb jövőnk ezernyi kiáltó bizonyítékai! Es fejük felett Dávid csillagos kék-fehér lobogója leng, mondván: „Bát véni Jiszraél ál mismár hámoledet”, Izrael lánya és anyja a szülőföld örségen és ezt a felirást Chana Cszik tartja. Es ime a felirat: „Habonim jivnu”, az építők építsenek és „Haolim jaalu”, a bevándorlók bevándoroljanak és „Hameganim jignu” és a védekezők védekezzenek... Es felvonul a Wizo, meg felvonul az Agudat Jiszrael. Es felvonulnak feketén, aprón a jemeniták és felvonulnak a szefárdok. Es jönnek végtelen sorokban a Stadion hatalmas térségére. Gl- rási embergyűrű övezi őket és ök állnak, rendben, glédában, a jövő katonái. Nyolcvan- ezer ember zsufolódott ide össze, a negyven-

ezer ember számára épített stadionba. Ki maradt otthon? Az öregek, a betegek, a gyermekek! Elöttünk ez az irdatlan nagy tömeg és szemünk előtt elborul a világ. Milyen soknak látszik ez a nyolcvanezer ember, Uramisten, milyen nagy, milyen vég- telen a felvonulása a tizenötmilliónak... Valamj látnoki szemek ideképzelték, ennek a homokos tengerpartnak a földjére mind a tizenötmilliót, ugyanígy, ilyen pompázó zászlótengerben, ilyen tettekre készen, ilyen mindennek ellenállóan... Es ide is jön majd mind, az időknék végén, a minden akadályok legyűrése után...

Az üzenetek
Es amikor megszólal a hangszóró, elnémul a zaj és elnémul mindenki ajkán a csodálko- zás, az öröm, a gyász, a megilletődés sokféle indulatszava. Megszólalt a hangszóró és azon keresztül Jiszrael Rokach polgármér'er beszél a néphez. Es mondja, amit mindenki vár. Hogy szorongva vártunk és vártunk a tegnapi rádióközlése és mindig reméltünk, reméltünk... Hittünk abban az angol ígé- retben, amit husz évvel ezelőtt tettek nekünk. Hittünk a Népszövetségben, mely azért adta Angliának Palesztina mandátumát, hogy azon felépítse a zsidó nemzeti otthont. Es ezen a napon, amikor el akarják rabolni: töl- lünk országépítő jogunkat, meghirdetjük a nemzeti ellenállást az angol birodalom kor- mánya ellen... Es a szószékre lép Bencion Mossinson, a Jewish Agency küldetésében. Ugyanaz a Bencion Mossinson, akinek bomba robbantotta fel egyetlen fiát ennek a földnek a védelmében. Ugyanaz a Mossinson, aki fia temetésén büszke hangon mondotta: „Sírta- lak egyetlen fiam, de ha még egyszer meg- születnél, újra azt mondanám, add életedet is ezért a hazáért...” Es ez az őszszakállu,

Grippa, Hülés és Nevralgiák ellen JAWOL

Közvetlen lengyel-német tárgyalások előtt? RÓMA, április 20. A Messagéro varsói tudósítójának jelentése alapján közli, hogy a lengyel fővárosban nagyjelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Lipski berlini lengyel nagykövét visszatérő állomáshelyére. Politikai körök úgy tudják, hogy Lipski a német kormánnyal folytatandó tárgyalások megindítására kapott utasítást kormányától. Ugyan- csak politikai körök tudni vélik, hogy Moltke varsói német nagykövet, aki május 15-ikén tért vissza állomáshelyére, még nem került összeköttetésbe Beck lengyel külügyminisz- terrel.

Armand Calinescu miniszterelnök köszönő levele Erzsébet királyi hercegnőhöz
Bucuresti, május 20. Armand Calinescu miniszterelnök a következő levelet intézte Erzsébet királyi hercegnőhöz: „Királyi Fenség! Megkülönböztetett köszönettel fogadtam 500 ezer lejes adományát, amelyet a had- sereg felszerelésének céljaira kegyes volt eljuttatni hozzám. A román népet mélysé- gesen meg fogja hatni a szeretetnek és a hazafias odaadásnak ez az újabb bizonyíté- ka, amelyet a mi nemzeti dinasztiánk az országgal szemben tanusít. Fenséged, aki tudvalevőleg egyáltalán nem részesül a ci- villistában, hazafias kötelességének érez- te, hogy személyes vagyonából hozzon ál- dozatot. Tisztelettel kérem, engedje meg, hogy ebből az alkalomból a legmelegebb köszönetemet fejezzem ki. Fenségednek alázatos hive: ARMAND CALINESCU miniszterelnök.

Hitler Münsterben
Berlin, május 20. Hitler Himmler kísé- retében ma reggel Münsterba érkezett, ahol a Deutschland ezred katonáinak harci gyakorlatain, valamint egy mesterséges felhőt előidéző üteg gyakorlatain vett részt. A gyakorlatok feladata egy megerősített állás elleni támadás volt.

Siessen megnézni a Thália Mozgó szezonnyitó slágerfilmjét! a „Vihar Ázsia felett” Conrad Veidttal és Sesue Hayakawával a főszerepekben Kolozsvár szennációja.

BÁNSÁGI UJ KELET

Bánsági szerkesztőség és kiadóhivatal címe: FRIED MIKSA Timisoara IV.
Spl. T. Vladimirescu 24. Telefon 27-10

A kereskedelmi utazó által elkövetett sikkasztást csakis könyvszakértő állapíthatja meg

Timisoara, május 20. (Az Uj Kelet tud.) A temesvári Feistammal és Walleth szeszkereskedelmi cég szolgálatában állott évenként át Wolf Antal utazó. Nyolc évi szolgálat után differenciái támadtak a céggel, amely 26.000 lejnyi elszámolási különbözetet követelt tőle. Az utazó ugyanis 176.000 lej értékű áruinkasszót végzett, a cég szerint pedig csak 150.000 lejjel számolt el. Wolf viszont azt állította, hogy neki van még 14.000 lejes követelése céggel szemben. Ezt az elszámolási különbözetet nem sikerült békés úton rendezni és ezért a cég elbocsátotta az utazót, majd sikkasztás címen feljelentést tett ellene.

Az ügy a törvényszék elé került, ahol mindkét fél fenntartotta eredeti álláspontját. A cég volt utazójának megbüntetését kérte sikkasztás címen, valamint az általa kimutatott különbözet, 26.000 lej megítélését. A cég azonban nem tudta okmányokkal beigazolni vádjait és így a bíróság előtt is kétséssé vált az állítólagos sikkasztás ténye. Ezzel szemben az utazó elszámolást mutatott be a bíróságnak, amely szerint neki van még 14.000 lejnyi követelése a céggel szemben, üzletszerzésekből eredő jutalékok révén. Ezt az összeget nem tudta megkapni a cégtől, amely ő vele szemben támaszt jogtalan követelést és azt bünvádi útra terelte. Mindezek alapján a törvényszék nem ismerte el bizonyítottnak a cég vádjait: és az utazót felmentette.

A felmentő ítélet ellen a cég a táblához jelentett fellebbezést. A tárgyalás során a cég képviselője az elsőfoku ítélet megváltoztatását kérte, egyben új bizonyítékokat terjesztett elő a vád igazolására. Ezek a bizonyítékok üzleti nyugták voltak, amelyek a vádlotként szereplő utazó inkasszótevékenységére vonatkoztak. A cég szerint ezekből a nyugtakból világosan kiderül, hogy Wolf nem számolt el 26.000 lejjel, tehát jogosan emelték ellene a sikkasztás vádját.

A védelem nevében viszont Halalin Ion dr. ügyvéd tiltakozott a késői bizonyítékok ellen. Az utazó által elkövetett esetleges sikkasztást — mondotta — csakis könyvszakértő állapíthatja meg, a bíróság pedig csak könyvszakértői vélemény alapján hozhat terhelő ítéletet. A cég a törvényszék előtt sem tartotta szükségesnek, hogy könyvszakértő meghallgatását kérje az ügyben, a fellebbezéshez benyújtott állítólagos bizonyítékok tehát már elkésztettek tekintendők. A tábla ügyész ugyancsak ama véleményét nyilvánította, hogy a sikkasztás tényét csakis könyvszakértő meghallgatásával lehetne megállapítani, erre azonban az elsőfoku bíróság előtt nem került sor. A tábla hosszas tanácskozás után elfogadta a védelem érveit és a panaszos céget elutasította fellebbezésével, helyben hagyta a törvényszék felmentő ítéletét, valamint a perköltségek megtérítésére is a céget kötelezte.

Temesvári zsidó kivándorló — az idegenlégióban

A francia idegenlégió ujoncainak husz százaléka zsidó emigráns

Temesvár, május 20. (Az Uj Kelet tud.) Sok beszámoló látott már napvilágot a zsidó kivándorlók egyéni utjairól, amelyek gyakran vetekednek a kalandorregények izgalmaival is. Alig van a világnak olyan eldugott része, ahova nem jutott egy-egy elkeseredett ember az európai zsidóság hontalanná vált tömegeiből. A belga Kongótól kezdve a Tüzföldig a világ minden tájáról hoz a posta levelet az itthoni rokonokhoz, akik még csak képzeletben sem tudják követni az emigránsok egzotikus utjait.

A napokban a francia Marrakeschből érkezett egy érdekes levél, az idegenlégió egyik kiképzőtáborából. A levelet Gál Samu temesvári származású fiatalember írta, aki jelenleg a légionáriusok fehér kepijét viseli. Gál szerényfizesű kereskedelmi alkalmazott volt egy temesvári vállalatnál, tavaly azonban elvesztette állását. A fiatalember hónapokig munka nélkül tengődött, amikor váratlanul kisebb összeget örökölt. Mindössze 50.000 lejt volt az örökség, Gál azonban úgy tervezte, hogy új életet kezd ezen a pénzen.

Annak idején még nem voltak lezárva a nyugateurópai határok a kivándorló előtt és Gál minden külön engedély nélkül kiutazhatott Párizsba. Hamar elsajátította a francia nyelvet, majd állást kapott egy áruházban. A temesvári fiatalember azt hitte, hogy most már új hazát szerzett magának és semmi akadály sem lesz a francia állampolgárság elnyerésének. Amikor azonban a múlt őszi nemzetközi válság után az emigránsok előzönlöttek Párizst, a hatóságok szigorú razzsiát rendeztek a külföldiek sorában. Gál nem tudta igazolni, hogy politikai menekült, mire közzölték vele, hogy két héten belül el kell hagynia Franciaországot. A döntés megmáshatatlannak volt. Gál tehát elutazott Párizsból és Marseillebe ment, de ott még szigorúbban ellenőrizték az idegeneket. A fiatalember elkeseredésében beállított az idegenlégió egyik toborzási irodájába és szolgálatra jelentkezett. Alapos orvosi vizsgálatnak vetették alá, majd „tauglichnak” minősítették és öt éves szerződés aláírására kötelezték. Ettől a perctől kezdve Gál Samu huszonnégy éves temesvári fiatalember a francia állam katonája lett. Némi kis előleggel a zsebében megköszönhatta a kikötőváros

zsidó életét, egy hét múlva pedig utana indították az afrikai partok felé.

Rokonai azóta semmi hírt nem kaptak tőle. Most érkezett meg első levele, amelyet Marrakechből írt, Jean Leblanc néven. A légióban ugyanis bárki bármilyen nevet választhat magának és Gál is élt ezzel a joggal, hogy végleg szakítson a múlttal. Leveléhez fényképet is mellékel, amely mindennél megnyugtatóbban bizonyítja, hogy a légió jellegzetes egyenruháját viselő fiatalember kitűnő egészségre örvend, csak éppen soványabb lett. Gál részletesen beszámol életéről és megnyugtatóan bizonyítja, hogy szívesebben viseli el a légionáriusok kiképzésének emberfeletti fáradságait, mintsem a hontalanságot és emigrációt. A fizikai erőfeszítéseket és áldozatokat kárpótolja az a tudat, hogy az idegenlégió katonája öt év múlva a francia állam polgára lesz.

A légionáriusok életéről egyébként érdekes részleteket ír:

„... a légióban hivatalosan nem érdeklődnek senki múltja után és is idegen nevet választottam magamnak. Már az első napokban megállapítottam azonban, hogy sok sors társam van a légióban: menekült európai zsidók, akiket már csak a légió fogadott be. Az emigráns zsidók iránt különös megértést és humanus jóindulatot tanúsítanak a katonai felettesek, akik nyilván megértik, mit jelent az, ha valaki önhibáján kívül hazatállni válik. Így én sem titkoltam el zsidó voltomat és ez csak előnyömre szolgált... Többektől szerzett értesüléseim szerint a légió ujoncainak mintegy husz százaléka az emigráns zsidó fiatalokból rekrutálódik és a katonai hatóságok szívesen fogadják a zsidó jelentkezőket, mert meggyőződhetek arról, hogy megbízható, elsőrendű katonává válik belőlük... A zsidó gyávaságról, fizikai alsóbbrendűségről szóló antiszemita legendák élénk cáfolata az a sok kitüntetés amelyeket a zsidó légionáriusok a tulajdonosok... Itt egyébként sem faji, sem nemzetiségi különbséget nem ismernek és a Németországból menekült árja szocialista épp olyan tagja a francia hadseregnek, mint a hindu félvér, aki kalandvágyból költött bele a katonalevegőbe. A bajtársiasság szelleme különösen vigasztalóan hat a menekültekre, akikkel feledtetni

Dr. Gustin nevét viseli az igazi Lithinés

Lithinés du Dr. Gustin

Ellenőrizze a dobozon a Dr. Gustin feliratot. Ez a legfőbb biztosítéka annak, hogy egészségét megóvjja egy kellemes itallal. Azok az előnyök, amiket a használata nyújt betegnek és egészségesnek egyaránt, eme speciális utánozhatatlan összetételének, valamint az alkotó anyagok tisztaságának köszönhető. A LITHINES du Dr. GUSTIN nélkülözhetetlen az összes vese — máj — bél — és izületi megbetegedéseknél. A LITHINES du Dr. GUSTIN-nal előállított gyógyital igen izletes ivóvíz, dús zénsavtartalom, kitűnően keverhető bármilyen itallal, különösen borral és szörpökkel, amelyeknek kitűnő ízlet ad.

30 év óta sikeresen népszerűsítjük, évente több millió litert állítanak elő és használnak el ebből a csodálatos italból.

tudja multat és a mult szenvedéseit... A légióban sok zsidó tiszt van, akik valamenynyen közlegényekből avansáltak. Természetesen sok küzdelem és szenvedés az ára még az altiszt rangoknak is, de aki egészséges és hozzá tud szokni a fizikai megerősítéshez, annak nincs mitől félnie. Az érdemeket pedig fajra és nemzetségre való tekintet nélkül mindenkinél elismerik és honorálják... Jömagam most végzem a legnehezebb kiképzési periódust, de szerencsére könnyen hozzászoktam az afrikai klímához, a fáradalmakat

pedig el tudom viselni... A légió nyitva áll minden zsidó számára, de a jelentkezést mégis csak azoknak merem ajánlani, akik egészen kiváló fizikai képességekkel rendelkeznek...
Igy hangzik Gál Samu, alias Jean Leblanc levele az idegenlégióból, amelynek kaszárnyát nyitva állanak minden zsidó számára. Talán nincs már messze az az idő sem, amikor az erעי kapuk is mind kinyílnak a világ zsidósága számára, hogy befogadják a chalucok légióit...

Hitelhiányban szenvednek a temesvári fűszerkiskereskedők

Temesvár, május 20. (Az Uj Kelet tud.) A bánsági fűszer- és gyarmatárkereskedelem az utóbbi években erősen visszaesett. Hiába van meg még ma is a természetes vizi út, ami kedvező szállítási feltételeket biztosított a tengeri kikötőkig, az utóbbi években több jelentős cég elűnt a bánsági piacról és a meglévők forgalma is jelentősen megcsappant. Ez a visszaesés április havában érte el mélypontját, amikor a fűszerpiacot általános tartózkodás és minimális kereslet jellemezte. A kereslet hiánya e hónap elején még erősen éreztette hatását és egyelőre aligha lehet gyorsabban fellendülést várni, jóllehet a kedvezőbb vasuti szállítások mellett az engros-kereskedők pontosan el tudják látni vidéki megrendelőiket és ma már a kiskereskedőknek nem kell az áru késésétől tartaniuk és így apróbb tételekben is nyugodtan beszerezhetik szükségleteiket.

A kereslet csökkenése azonban nemcsak a fogyasztóközönség tartózkodására vezethető vissza, hanem ebben nagy szerepet játszik a kiskereskedők hitelének hiánya. Míg a többi kereskedelmi ágakban a gyárak és a nagykereskedők belátták, hogy a kiskereskedők rajtuk kívülálló gazdaságpolitikai kényszerületek miatt nem tudnak kellő pontossággal eleget tenni kötelezettségeiknek, addig a fűszernagykereskedők erőlyes lépéseket tettek a kiskereskedőkkel szemben és sok esetben nem voltak hajlandók megújítani a már elvezett hitelkeretet sem. A szabad tőkével egyáltalán nem rendelkező kiskereskedők viszont ilyen módon még kellő kereslet esetén sem tudják fedezni szükségleteiket, mert képtelenek egyelőre készpénzt előteremteni. Ez vonatkozik a március hó folyamán kapott áruhitelre is, amelyeket a kiskereskedők nagy része még e hónapban sem tudott kiegyenlíteni, míg április havában már csak elvéve élvezhettek kisebb hiteleket a nagykereskedőktől, akik saját szükségleteikre való hivatkozással az inkasszót sürgetik. Mindemellett a fűszerárak állandó emelkedést mutatnak a bánsági piacon. Ennek fő okai az új állami illetékekben rejlenek, valamint

abban a tényben is, hogy bár a kereslet, mint említettük, nem felel meg az elmúlt évek forgalmának, a nagykereskedések mégis aránylag kis árumennyiségekkel rendelkeznek, mert nem tudnak hozzájutni kellő mennyiségű importengedélyhez. Mindezek a nehézségek egymásba kapcsolódnak és csak az általános javulás hozhat kedvezőbb helyzetet a bánsági fűszerpiacra is. Addig a kiskereskedők hitel-kérdése is csak másodrendű problémaként szerepelhet.

Temesváron június 1-ig meghosszabbították az állampolgársági jelentkezéseket

Timisoara, május 20. (Az Uj Kelet tud.) Mint már jelentettük, a temesvári városházán olyan nagy tömegben jelentkeztek az állampolgársági listából kimaradtak, hogy a jelentkezési határidő már eleve rövidnek bizonyult. Tekintettel arra, hogy Temesváron mintegy 10 ezer ember maradt ki az állampolgársági listákból, a miniszterium helyt adott a városháza előterjesztésének és a jelentkezési határidőt június 1-ig hosszabbította meg. A városháza illetékes ügyosztálya ismételtén felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy az utólagos jelentkezések legfontosabb feltétele az 1918 december 1-re vonatkozó illetőségi bizonyítvány. Enélkül a városháza nem fogadja el a jelentkezést és az illető elmulasztja az utolsó alkalmat állampolgársági helyzetének rendezésére. Az illetőségi bizonyítványt az arra jogosultaknak teljesen illetégmentesen szolgáltatják ki a városháza hivatalai, vagy a vidéki községzházak. Ugyazintan illetégmentesen a rendőrség idegenellenőrző osztályának igazolása, amely a nem-optálás tényét bizonyítja, illetve azt, hogy nem használt idegen utlevélet és nem szerepel az idegenek nyilvántartásában.

Ma Buc

Cluj, május 20. (A ország válogatott labdaarugószövetségben második helyen a román B) válogatott mérkőzésen Bajnokság A) küzdelemben azonban teljes fe

Palesztina két mérkőzésre a román

Bucuresti, május 20. Labdarugószövetségben kezdett Palesztinából csapatot két mérkőzésre.

A szövetség hivatalos keresésére és közli, Románia—Palesztina időpontul pedig de nuár elejét javasolja, rökbén ugy tervezik, közlések után a román keleti turát honyoló Szíriában.

Palesztinában egy programja ez volna: Bucuresti—Tel-Aviv.

Június 25-én kezdődnek a bajnokok

Cluj, május 20. (A nokság befejezés feltenát a kérdés: hogy talyos csapatok feljű Mint ismeretes, a utolsó három csapatot osztályból jut be há

APR

A Zsidó Nőegylet üresedett helyre egy Str. Paris 5.

Fényképet igazolva Artist műtermében Maria 46.

Eladó gyapjufésű majdnem új. Megtegyár. Gherla.

Villamos motorját Marko Cluj, Regele

Keresek nagy

tanítókat,

ők vállalnák brát telepemre nyaralni ket magukkal hoz Schwartz internát Cioc

Jókarban levő nagyságut, alkalmi Leopold Fischer Faj jinet, Str. Dr Sytons

„BRISTOL” 750 deca Cluj, Regele izletes uri könyha. Minden este flekkent polt poharas sör, F orda, sajt, körözött,

Minden javítható villanykörtéjét megjon hozzá bizalommu

Anyahelyettesnek, menne intelligens z Satumare, Teofil Dr

Intelligens, csinos milyen állást keres, hoz is ért” jellegre

Erdélyi kisvárosb rendelőhöz fogorvosok betársulás vége kiadóhivatala továb

Eladó modern, finbák, háló- és ebéd modern fotelek. Mik Kleinberger.

SPORT

Ma Bucurestiben: Lettország—Románia B)

Cluj, május 20. (Az Uj Kelet tud.) Lettország válogatott labdarúgócsapata ma Bucurestiben második mérkőzését játsza: ezúttal a román B) válogatott lesz az ellenfele. A válogatott mérkőzés miatt a Nemzeti Bajnokság A) küzdelme szünetel, a B) ligában azonban teljes fordulót játszanak. A B)

liga erdélyi vonatkozású mérkőzései a következők:
 Temesvár: TMAC—Soimii.
 Lupény: Minerul—Vulturii.
 Nagyvárad: Törekvés—HTV.
 Nagybánya: Tricolor—Victoria.
 Szatmár: Olimpia—Sodronyipar.

Palesztina két mérkőzésre hívta meg a román válogatottat

Bucuresti, május 20. (Az Uj Kelet tud.) A labdarúgószövetségbe hivatalos meghívás érkezett Palesztinából. A román válogatott csapatot két mérkőzésre hívják Palesztinába.

A szövetség hivatalosan válaszol a megkeresésre és közli, hogy szívesen veszi a Románia—Palesztina mérkőzés megkötését, időpontul pedig december végét, vagy január elejét javasolja. Román szövetségi körökben úgy tervezik, hogy a palesztinai mérkőzések után a román válogatott kisebb keleti túrát bonyolítana le Egyiptomban és Szíriában.

Palesztinában egyébként a román csapat programja ez volna: Románia—Palesztina és Bucuresti—Tel-Aviv.

Junius 25-én kezdődik a B) liga bajnokok minősítő tornája

Cluj, május 20. (Az Uj Kelet tud.) A bajnokság befejezés felé közeledik és időszerű tehát a kérdés: hogyan történik a B) osztályos csapatok feljutása az A) osztályba?

Mint ismeretes, a tizenkétfogu A) osztály utolsó három csapata kiesik. Helyükbe a B) osztályból jut be három csapat.

A B) osztályban négy tizes csoportban összesen negyven csapat küzd. A két főcsoport — nyugati és keleti — egyenként két-két alosztályra oszlik. Összesen tehát négy csoportbajnoka lesz a B) osztálynak. A négy közül három pedig a következő rendszerrel jut be az A) osztályba:

1. A főcsoport két bajnoka egymással játszik minősítőt.
2. A két győztes — tehát a nyugati csoport és a keleti csoport bajnoka — minden további nélkül bejut az A) osztályba. A két vesztes — vagyis a két főcsoport második helyezettjei — még külön mérkőzést játszanak. A győztes bejut a felsőbb osztályba, a vesztes marad a B) osztályban.

A mérkőzések kettősek, vagyis mindkét csapat játszik saját pályáján. A minősítő időpontjai: június 25, július 2, 9 és 16. Hogy melyik csapat játszik előbb saját pályáján, azt sorshuzással állapítják meg.

Kis hírek a sportvilágból

A szatmári Barkochba ma Nagyváradon szerepel, ahol a Makkabi futbalcsapatával játszik. A mérkőzés délelőtt 11 órakor kezdődik a Mihai-pályán.

Mozes Jehó, a Haggibbor teniszedzője, ismételen megkezdte működését. Jelentkezni lehet a teniszpályán minden délelőtt.

APRÓHIRDETÉSEK

A Zsidó Nőegylet agnók otthonában megüresedett helyre egy **fiatalt** agnó felvétetik. Str. Paris 5.

Fényképet igazolványhoz Friedmann Foto Artist műtermében készíttessen. Str. Regina Maria 46.

Eladó gyapjufésülő, Rieger gyártmányu, majdnem új. Megtekinthető Salamon olajgyár. Gherla.

Villamos motorját elégséges ellen biztosítom. Marko Cluj, Regele Ferdinand 43.

Keresek nagyobb városokból

tanítókat, tanítónőket,

akik vállalnák brátkai gyermek nyaralótelepemre nyaralni szándékozó gyermekeket magukkal hozni. Előnyös feltételek. Schwartz internátus Oradea, Str. Ep. Ciorogariu 8.

Jókarban levő gyertyagépeket, minden nagyságot, alkalmi vételként keresek. Cim: Leopold Fischer Fabrica de lumânari Storojinet, Str. Dr. Sytonschi 26. Bucovina.

„BRISTOL“ ארטה. ארטה. Étterem és bodega Cluj, Regele Ferdinand 37. Elsőrangú, izletes urj konyha. Abonoma kihordásra is. Minden este flekkensült, Naponta frissen csapolt poharas sör. Felvágott különlegességek, orda, sajt, körözött, stb. Olcsó árak.

Minden javítható! Ne dobja el! Kiegészített villanykörtéjét megjavítja Aladdin. Forduljon hozzá bizalommal. Memorandulul 13.

Anyahelyettesnek, vagy házvezetőnőnek menne intelligens zsidónő vidékre is. Fuchs Satumare, Teofil Dragos 14.

Intelligens, csinos, fiatal urinő bárhol bármilyen állást keres. Ajánlatokat „Háztartás-hoz is ért” jellegre a kiadóba kér.

Erdélyi kisvárosban bevezetett fogorvosi rendelőhöz fogorvost vagy fogorvosnőt keresek betársulás végett. Leveleket az Uj Kelet kiadóhivatala továbbít „Fogorvos” jellegre.

Eladó modern, finomkivitelű kombinált szobák, háló- és ebédlőberendezések, rőcmű, modern fotelek. Műasztalos, Str. Fr. David 3. Kleinberger.

500 darab golyós kracherlis üveg töltővel olcsón eladó. „Unirea” fabrica de Sifon Hue-din.

Butorszállítást, csomagolást Bucurestiben szakszerűen teljesít helyben, vidékre, külföldre butorszállítókosiban, liftvanban is. Mandler, Calea Mosilor 23. Telefon 4-05-41.

Jókarban levő gyertyagépeket minden nagyságot alkalmi vételként keresek. Cim: Leopold Fischer fabrica de lumânari Storojinet, Str. Dr. Sytonschi 26. Bucovina.

Keresünk megvételre oca 1000 literes 1 méter magas, kerek, 8—10 mm. lemezvastagságú vastartányt, vagy hordót. „Vascos” Cluj, Str. Cernaui 36.

Gyermekszertető, intelligens zsidó lány elmenne 1—1½ éves gyermek mellé ur családba, ahol családtagnak tekintenék. Schlesinger. T. Regele Carol 11.

Önállóan dolgozó ruhavarrónőket azonnalra felveszünk. „Femina” Memorandulul 16.

Azonnal kiadó 3 szobás komfortos szép napos lakás új házban. Str. Calvin 16. (A református kórház mellett.)

Kedves Doktor Ur!

Mindig hálás leszek Önnek, hogy puder helyett **SULFAMYL**-kárpudert ajánlott. Elmúltak a mitesszereim, úde az arcom és ma már minden barátom **SULFAMYL**-t használ.

Kiadó üzlethelyiségek: Regele Ferdinand 21 udvarban engro lerakotnak kiválóan alkalmas 20 méter hosszú 4.30 méter széles. Regele Ferdinand 23 uccai volt üvegüzlet nagy pincével. Ertekezni: Farkas bőrkereskedőnél.

Minden javítható! Ne dobja el kiégett villanykörtéjét, megjavíttatja Aladdin. Forduljon hozzá bizalommal. Memorandulul 13.

Nagy praktisszal rendelkező ápolónő állást keres. Ajánlkozik lábadozó, vagy fürdőhelyen üdülő betegek gondozására is. Szives ajánlatokat „Ápolónő” jellegre a kiadóba kér.

AZ IDEÁLIS KOCSIT

az Ön számára

megtalálja az OPEL sorozatban

Opel három típust ajánl: „Admiral”, „Kapitán” és „Olympia”. Mindhárom figyelemre méltó egy szilárd-sága, mint eleganciája miatt.

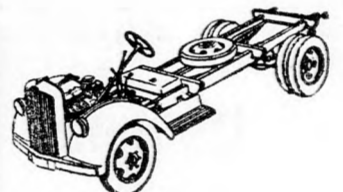
- Kis kocsit óhajt, amely ideális, hogy maga vezethesse, egy olyan kocsit, amely kifogástalan működés mellett keveset fogyaszt?
- „OLYMPIA” a legmegfelelőbb.
- „KAPITÁN” tágas kocsit, elegáns, 6 hengeres motorral, amely minden kézmozdulatra azonnal reagál.
- Vételára és alacsony üzemi költsége kellemesen fogják meglepni.
- „ADMIRAL” luxus 6 hengeres kocsit, elegáns lizmuzin, amely az egész világon felkeltette az autósok figyelmét.

Opel eleganciát, de főleg **GAZDASÁGOSSÁGOT** jelent.

GENERAL MOTORS GYÁRTMÁNY

Árusítja: LEONIDA & Co. B-D. TACHE IONESCU 30-32 valamint annak fiókjai és ügynökségei az egész országban

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MÜSORA:

Várva várt nagy premier: Charles Boyer egyetlen ideai filmje: Algiri éjszakák. Partnerei: Hedy Lamarr és Sigrid Gurie (a Mareo Polo sztárja). Előtte: Metro és Fox premier-híradó. Előadások kezdete: 3.20, 5.20, 7.20, 9.20. Számozott jegyek, helyjelölés. Telefon 37-05.

AZ URANIA MOZGO MÜSORA:

Halálbrigád. Izgalmas film a jövő háborújából, fészerepekben: Neil Hamilton, Madge Evans.

RIO MOZGO MÜSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor: I. Az érettségi. Társadalmi dráma. Fodor László világhírű regénye nyomán. Fősz: Simone Simon, Herbert Marchall. II. India lángokban. Dráma. Fősz: Shirley Temple, Victor McLagen és June Lang. III. Metro híradó. Helyárak: 14+5 le.

A CAPITOL MOZGO MÜSORA:

Az ellopott élet. Elisabeth Bergner egyetlen világhírnév. A szezon meglepetése. Egy hatalmas alkotás a hazátlanokról. Rendezte: Paul Czinner.

A SELECT MOZGO MÜSORA:

Repülő emberek. A repülés történetének nagy calavadjá ez a végig színes, csodás kiállítású film, fészerepekben: Fred Macmurray, Louise Campbell, Ray Milland. Műsoron kívül: Román szárnyak, a román aviatika megrendítő története.

A THALIA PREMIERMOZGO MÜSORA

Vihar Ázsia felett. Európa fiainak harca a titokzatos Ázsia kimeríthetetlen kincseiért. Fészereplők: Conrad Veidt és a japán színészet büszkesége: Sessue Haya-

kawa, Mitsiko Tanaka. Előtte a legújabb Metro és Fox híradók. Előadások kezdete pontban: 3, 5, 7 és 9 órakor. Helyárak: Földszint 33, erkély 23.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, május 21.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 12: Hanglemezek. 13: Hírek. Majd hírek után: Dumitrescu zenekar. 16.45: A katonai előkészítő nevelés órája. 17.45: Opera indulók hanglemezekben. 18: Műszaki üzenetek. 18.15: Táncczene. 19: Időszerű anyagok. 19.15: Porombescu-énekkar. 20: Szórakoztató zene. 21: Hangjáték. 22.15: Tánccmezek. 22: Hírek. Utána: Tánccmezek. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I, 9: Hanglemezek. 9.45: Hírek. 13.30: Operaházi zenekar. 15: Hanglemezek. 16.45: Eneklő ifjúság. 18.10: Magyar nóták. 19.40: Beszkárt-zenekar. 20.15: Hírek. 20.50: A cigány, szimfónia. 22.40: Hírek. 23: Tánccmezek. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Hétfő, május 22.

Bucuresti, 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemezek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19.17: Szórakoztató zene. Színetben kb. 20: Felolvasás. Majd a szórakoztató zene folytatása. 20.40: Enaceanu baritonéneke. 21.05: Az angol zenéről, hanglemezekkel. 22: Hírek. 22.15: Theodorescunégyes. 22.50: Hírek. 23.05: Vendéglői zene. Majd: Hírek külföldre német és francia nyelven. Utána: Közlemények.

Budapest I, 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Zongoraszármok. 13.40: Hírek. 18.10: Jazz. 19.10: Cigányzene. 20.15: Hírek. 21: Szalonötös. 22: Hírek. 22.15: A londoni rádió műsorának közvetítése. 23.35: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

THE DUNAPOSTA
TUDOSITO IRO
BUD
Postafiók, 15
Ezen postala
pártól in num
No. 30523/1934
10. Telefon: 18-60. Előfiz
Havonta 110, negyedévr
évre 600, egészévre 1200
félre: Havonta 2, ne
félre 12, egészévre 20
Hirdetések díjazás szer
"UJ KELET" a trans
beneti szolidaritás egyetle
ja. Cikkünk utánnomá
törés megjelölésével eng

UJ KELET Legújabb hírek

Ha kinyomja a mitesszereit, foltos lesz a bőre.

Használjon **SULFAMYL**-pudert és rövid időn belül eltűnnek a mitesszerei és üde lesz az arca.

Párizsban és Genfben dől el az angol-francia-orosz tárgyalások sorsa

Lord Halifax és Bonnet szombat délután Párizsban tanácskoztak. Aláírták a német-litván gazdasági megegyezést

Ciano ma Berlinbe érkezik az olasz-német katonai szerződés aláírására

London, május 20. Lord Halifax szombaton reggel Genfbe utazott. Utban kiszállt Párizsban, ahol délután hosszas megbeszélést folytatott Daladier miniszterelnökkel és Bonnet külügyminiszterrel. Maisky londoni szovjet nagykövét utban Genf felé ma ugyancsak Párizsba érkezett. Maisky fog elnökölni a Népszövetség tanácsülésén.

Ezek szerint a szovjetkormány mégsem nyújt alkalmat az angol és francia politika vezetőinek arra, hogy az orosz külpolitika valamennyire is felelős irányítóival tárgyalják meg Genfben a tárgyalások során fel-

merült ellentétek kényesebb pontjait. A demonstráció nyilvánvaló. A szovjet nem hajlandó a további tárgyalásokat vezetni, amíg annak alapjául a teljes kölcsönöséget el nem fogadják. A valóságban ez az eredeti szovjet javaslatához való ragaszkodást jelenti, amely angol-francia-orosz kölcsönös segélynyújtási egyezmény megkötését és ennek minden felmerülhető konfliktus esetére való automatikus alkalmazását kérte, akár Kelet-Európában, akár a Balti-államokban, akár Kelet-Ázsiában következne be a támadás.

hatalmi jogainkat. A Führer politikai akaratát mögött áll egy egységes nép és az állag felfegyverzett katonák milliói. A népet ragyogó és tisztánlátó vezető irányítja, aki mindenkor tudja, mit kell tenni a kelő pillanatban. Németország ujászületése a béke megszilárdításához is hozzájárult, mert egy gyenge nép Közép-Európában támadásokra ingerelne, viszont egy erős nemzet a béke fenntartásához járul hozzá.

Göbbels összehasonlítást tesz az angol bekerítési kísérletek és a német-olasz szövetségi szerződés között. Olyan hatalmi tömbről van szó, amelyhez hasonló nem volt még Európa modern történelmében. Nemcsak két nép, de két forradalom, azonos felfogások és célkitűzések egyesülnek ebben a tömbben. Mi vagyunk most a világ első katonai hatalma

és a Róma-Berlin tengely legyőzhetetlen. Németország nem akar háborút, de éber és el van határozva arra, hogy megőrizi létjogait és megvédi azokat.

Aláírták a német-litván gazdasági egyezményt

Berlin, május 20. (Rador). Urbsys litván külügyminiszter szombaton reggel Berlinbe érkezett. A pályaudvaron Woermann államtitkár fogadta. A német-litván gazdasági egyezményt ma délelőtt írták alá a Wilhelmstrassen. Az egyezményt a két ország külügyminisztere, Ribbentrop és Urbsys írták alá.

Rydz Smigly útja a Balti-államokba

Rydz Smigly tábornagy lettországi, észlországi és litvániai látogatásának niret megerősítik, csupán az időpontot nem határozták meg. A lengyel tábornagy látogatásának a három Balti-állam vezetőinek előzőleg történt varsói látogatását kívánja viszonzni. Lett politikai körökben nagy felűnést keltett a hír, hogy Potemkin helyettes orosz külügyi népbiztos állítólag közlebről Rigába érkezik és fontos megbeszéléseket akar folytatni a lett kormányfővezetőkkel.

A román és jugoszláv külügyminiszterek találkozója

Belgrád, május 20. Czinczár Markovic és Gafencu külügyminiszterek vasárnap találkozójaival kapcsolatos hivatalos közlemény jelent meg, amely szerint a találkozó magánjellegű és a két külügyminiszter kölcsönösen tájékoztatni fogja egymást az újabb eseményekről.

Izgalmas tárgyalások az orosz megegyezés körül

A szovjet ez újabb döntése Angliában bizonyos nyugtalanságot keltett. Az alsóház péntek délutáni ülésén ugy az ellenzéki felszólalásokban, mint Chamberlain beszédében megnyilatkozott az angol vezetők egyöntetű óhaja, hogy a nehézségeket áthidalják és a lehetőségekhez mérten teljesítsék az orosz kívánásokat.

A munkaspárti sajtó élesen bírálja a kormányt azért, hogy eleinte olyan javaslatokkal lépett fel, amelyekből világosan ki lehetett olvasni az egyoldalúságot. A francia lapok egyrésze még mindig igyekszik derűlátó cikkekkel a nehéz helyzetet leplezni. A Temps reményét fejezi ki afelett, hogy Halifax és Bonnet külügyminisztereknek sikerül megfelelően összeegyeztető tervet kidolgozni, amely áthidalja az akadályokat. Feltűnő a szélsőbaloldali lapok hallgatása. A Press Association jelentése szerint Daladier miniszterelnök és Bonnet külügyminiszter a Genf felé áttutató Halifax lorddal az angol-orosz tárgyalások ügyében megbeszéléseket fognak folytatni és megpróbálják öt meggyőzni arról, hogy az orosz szövetség mulhatatlanul szükséges. Ugyanakkor közölni fogják vele azt az újabb tervet is, amelyet a Quai d'Orsay az ellentétek áthidalására kidolgozott.

Az angol külügyi bizottság tegnapi ülésén behatóan megvitatott az újabb nemzetközi helyzetet, figyelemmel a Maisky útján kapott újabb szovjet üzenetre és az alsóházi külügyi vita tekintetbevételével. Lord Halifax külügyminiszter hosszasan tanácskoztott Chamberlain miniszterrel. Majd sürgősen a külügyi hivatalba kéretek Maisky szovjetkövét, aki a hozzáintézett kérdésre kijelentette, hogy a szovjet legutóbbi követelése az angol-francia-orosz katonai megegyezés és a vezérkari megbeszélések minuzális követeléseknek tekintendők. Megjelent később a külügyi hivatalban Corbin francia és Rusdu Arras török nagykövét, majd Corbin félórás telefonbeszélgetést folytatott Bonnet francia külügyminiszterrel, aki ezek után Párizsban sir Phipps angol és Suritz szovjet nagyköveteket fogadta.

Allamtanács Párizsban

Párizs, május 20. A francia minisztertanács ma reggel összeült az Elysée palotában, ahol déli félegy óráig tanácskoztott. Daladier miniszterelnök különböző, főleg a nemzetvédelemmel foglalkozó törvényrendeleteket nyújtott be aláírás végett Lebrun köztársasági elnöknek. Bonnet külügyminiszter nagy expozé tartott a külpolitikai helyzetről. Elsősorban az angol-francia-orosz tárgyalásokra tért ki, amelyeket szombat dél-

után tettek vizsgálat tárgyává lord Halifax-szal. A megbeszéléseket a jövő hét folyamán Genfben folytatják. Bonnet expozéját egyhangulag elfogadták a kormány tagjai.

Róma, május 20. Ciano gróf szombaton reggel különvonattal Berlinbe utazott Pariani tábornok hadügyi államtitkár és több más magasrangú tiszt társaságában. A berlini látogatás alkalmával aláírják az olasz-német katonai egyezményt, mely 10 évre szól.

Berlini jelentés szerint a vasárnap este megérkező Ciano nagy ünnepélyességgel fogadják a felbogarozott és kidisztett anhalti pályaudvaron. A fogadásnál jelen lesznek Ribbentrop, Frank, Himmler és Ley miniszterek, továbbá az olasz, magyar és jugoszláv követek és a társadalmi előkelőségek nagy csoportja. Hétfőn délelőtt írják alá a szerződést, amely után Ciano kihallgatáson fog megjelenni Hitler kancellárnál és később látogatást tesz Göring marsallnál is.

Az angol-francia tárgyalások

Párizs, május 20. Az angol-francia megbeszélések szombaton délelen kezdődtek meg. Anglia részéről Halifax külügyminiszter, Sir Eric Phipps párizsi angol nagykövét és Strang, az angol külügyi hivatal jogi tanácsadója vettek részt, míg a francia kormányt Daladier miniszterelnök, Bonnet külügyminiszter, Leger külügyi államtitkár és Charveriat, a külügyminisztérium politikai osztályának vezetője képviselték.

A francia sajtó annak a reményének ad kifejezést, hogy a tárgyalások során sikerül hidat verni London és Moszkva álláspontja között.

Göbbels a tengely orejéről

Berlin, május 20. (Rador). Göbbels propagandaminiszter pénteken este nagy beszédet mondott a politikai helyzetről a kölni háalltási csarnokban. Összehasonlítást tett a demokráciák zavarai és az új, erős Németország között, amely tudatában a Führer iránti bizalmának és meggyőződé igazáról, valamint ujászületett hadseregének erejéről, nyugodt bizottsággal várja az események alakulását. El vagyunk határozva arra — mondotta Göbbels —, hogy megvédjük világ-

Nahum Goldmann feltűnéstkeltő nyilatkozata

(Első oldali cikkünk folytatása)

Tel-Avivban a zsidó város egész lakossága tüntető menetté alakult át, amelyben száz-ezer ember vett részt. A páratlanul imponáns felvonulás a legteljesebb rendben és nyugalomban zajlott le. A rendet az egész idő alatt polgári őrség tartotta fenn.

Háifában ugyancsak százszázalékos volt a zsidó sztrájk. Közel 30 ezer ember vett részt a nagy felvonulásban. A tömeg ezt kiáltotta: „Nem vetjük alá magukat a Fehér Könyvnek! Bizunk az angol népben!”

A tüntető felvonulások ideje alatt egyetlen incidensre sem került sor.

Párizs, május 20. A palesztinai zsidóság éles ellenállást tanusit az angol kormány új palesztinai politikájával szemben.

Nahum Goldmann, a zsidó vilákgongresszus elnöke, és a Jewish Agency állandó

népszövetségi megbízottja, nyilatkozott a párizsi sajtónak, amelynek során többek között a következőket mondotta:

— Az angol kormány új Palesztina-politikáját törvénytelennek és a Balfour-deklarációval, valamint a mandatárius megbízatással ellentétben állónak tekintjük. A Jewish Agency ennek ellenére mindent el fog követni, hogy illegális uton vándoroltasson ki zsidókat Palesztinába. A zsidók nem fognak résztvenni az angol kormány akciójában, amely kisebbségi sorsra akarja ítélni őket Palesztinában. A palesztinai zsidóság passzív ellenállást fog tanusítani, hogy lehetetlenné tegye az új angol politikát.

Az Executive manifesztuma

JERUZSÁLEM, május 20. A Jewish Agency végrehajtó bizottsága manifesztumot tett ma közzé, amely rendkívül éles hangon tör pácát a Fehér Könyv fölött. A közlemény rámutat arra, hogy az angolok politikája a palesztinai zsidóságot Anglia ellenségeinek kezére akarja átjatsznai. A zsidó nép ezt a minden erkölcsi és nemzetközi jogi alapot nélkülöző rendszert soha nem fogja elfogadni. A legutóbbi angol vizsgáló-bizottság rámutatott arra, hogy hasonló eljárás a zsidóság részéről felkelést váltana ki, ami époly kevéssé kellemes volna az angol kormány számára, mint az arab lázadás. Hangsúlyozza a közlemény, hogy a zsidó nép nem engedi magát tere kényszeríteni és az uttörők ereje, amely megannyi éven át az ország felépítését szol-

gálta, most a zsidó nép szabadsága védelmének szolgálatába lesz állítva.

A drámai hangu kommunikéi legközelebbi számunkban teljes terjedelmében ismertetjük.

Egy norvég repülőgépek sikerült megmentenie a grönlandi jéghegyekben megbetegedett francia kutatót

Osló, május 20. A lapok arról számolnak be, hogy egy norvég repülőgépek, amely a grönlandi jéghegyekben megbetegedett Micard gróf, francia kutató megmentésére indult el, sikerült teljesítenie küldetését. Micard grótot a Veslefari hajó fedélzetére szállították, amely ma a grönlandi partok mentén lévő Shamonocya-ba érkezett. Micard gróf társaságában van Willy Knutsen norvég kutató is, aki szintén megbetegedett és akinek tudományos irányítása mellett kezdte meg a kutatásokat Micard gróf a jéghegyek vidékén.

BUN DE IMPRIMAT

Rio Mozgó

Vasárnap, hétfőn, kedden 3, 6 és 9 órakor! Két film egy helyár! Csak pár napig!

I. Az érettségi

Fodor László regénye nyomán. Főszereplők: SIMONE SIMON, HERBERT MARCHALL

II. India lángokban

Főszereplő: SHIRLEY TEMPLE.

Az

Összeült a

Csuj, május 25. Az elmúlt évek óta az angol-francia sorsa uralta a nemzetközi eseményeket. Chamberlain az ő sora az választotta a sorsra, hogy reméli a tárgyi befejezését és hogy valószínűleg után érrendezve sokkal szorgalmas. Más angol és francia sajtó ítéli meg a helyzetet és az ében megkötöttnek tekintésre nyilvánvaló, hogy Maisky genfi tárgyalása előtt előre az egyezmény francia külügyminiszter Paris Soir ismert külpolitikai kijelentette a g után, hogy szilárd meggyőződésével angol-orosz-francia szövetség létrejön.

Ez a nyilatkozat, amely férfiú ajkáról hangzik el, telmü azzal, hogy a nagymár létrejött s hogy névár csupán elintézésre. A ismeretes, akörül mozgó állam kösön egymással szemben esetben kölcsönös selező katonai szövetséget az oroszok kívánták, — ország Angliával és Franciaországgal szemben. Mint ismeretes, Lengyelország garantálja a keleti határát.

Milyen kérd

A részletek megvitatás pont és módozat tisztázás például az angol, franciák karok együttműködésén hely mértékben foglalkoztak. Arra az esetre, ha a maszására kerülne sor, a nagyhatalmak egymásért garantált állam érdekében ugyancsak egész sereg politikai kérdések vár elintézésre. Ugyanakkor mindenestre úgy gyelország például feladta ben eddig tanusított me lengyel körökben fölöttégedve a Potemkin orosz népbiztos és Beck külügy megbeszélésének lefolyás.

Általában azt hiszik, kéten belül sikerül az utelsimítani és elvben máz és utjából. Nem érdekt sajtó is már befejezett a megegyezést és ezze véli, hogy „London kapit Ugyanez a sajtó München gette London és Párizs erre akkor lett volna né

Az angol kormány motta moszkvai követét, mányal ismertesse Cha ház szerdai ülésén t egyezmény várható meg részletek megbeszélés londoni szovjetkövét. térése után folytatják. Edinburgh-ba utazott, a egyházak kongresszus visszatér az angol fővá ton kétnapos weekend pihenje az utóbbi hetek körökben Chamberlain jelenek tekintik. Chamberlain azon